

**Sagi tē, Polē nē púpúní v pa
Romə
Kərisə lià tē nē
Romə tián sagi tē yuu wa
sugv**

Lìu tē, v nē púpúní sagi kv tē

Kv yi Zwezi-*Kərisə *tuntunu Polē nē púpúní kv. U vèli bwálá kapuv, v ma swìn Zwezi-Kərisə svywájú tē v biri.

Lìà tē nē, Polē nē púpúní

Polē púpúní kv v pa *Kərisə lià tē nē, ba nē wulə *Romə nē. Kv máná tē wa, dē Polē wulə v nē batwa nii vèlu tē wa. U wulə Korəntə nē, v dàń yà pià, sē v twá Romə v kèēń v va Esəpanyə.

Sagi tē wa sugv

Polē biri v kàrà tē mama Romə tián sagi tē wa. U biri dē, ləzoni tē mama yi cuna lià, yá Yu swə ba mama míámíán. *Zwifə-ba dē ba tē, ba nē tà Zwifə-ba mē wàá cígá tián ba yanı Yu yáá con, dē ba nē ken ba waa Zwezi-*Kərisə nē, v nē tıga ba yuu yırı. Kv nətı yi pubwanı Yu fwa ba yıra. Yá síún nē, ba dē Zwezi-Kərisə dàń vwə duən nē.

Swapitərə nana tē wa, Polē swìn Yu-*Sińu tē yoo, kv nē pın mı, kv nē yáá pın, nē jì Yu bia, kv ga twi kv sanı nəba.

Swapitərə nıgv kv va kv yí fugə nədı tē yi Yu fıra tē nē yi nətı, *Yızərayelə lià yuu wa nē kv

swìn. Zwifə-ba zɔnɪ vɪgə sɔywánú tə ba dɔgɔ.
Yá Yɪ mù wà ɔ dwíí tə vɪ.

Swapitərə fugə bələ kɔ va kɔ yí fugə də bonu
tə wə, Polə tún ɔɔɔɔ ɔ pa ba nətu yuu wə, ba nə
mɛ, sə ba ya Kərisə lià púlí tə wə də kàrá ɔn. Ʋ
bɪrɪ də, won mama mɛ, sə kɔ fwa də sonu.

*Polə jònì Kərisə lià tə Romə nə
(Titə 1.1-4)*

¹ Á mù Polə yɪ Zwezi-**Kərisə* tɔtɔnbɪu. Á mù
nə púpúní sagɪ kɔ tə. Yɪ kúrí nə, sə à ya ɔ
*tɔntɔnɔ. Ʋ li nə, ɔ tún vàn nə, sə à swìn ɔ
sɔywánú tə, à bɪrɪ lià nə. ² Yɪ yà dí yáá, ɔ twá
də ɔ nii **sùsùnà* tə, ɔ ma kàn sɔywánú təntə
nikanɪ, fuən fuən. Yá kɔ yoo dàń púpúní Yɪ sagɪ
tə wə. ³⁻⁴ Kɔ sɔywánú təntə swìn ɔ biú Zwezi-
Kərisə yoo, ɔ nə yɪ nə **Yuu-Tiu*. Ʋ jigə ləzwənə,
ba ga lɔrɪ wá pìù **Davidə* dwíí tə wə. Yá Yɪ twá
də ɔ **Siɔu* tə, ɔ ma bwin wá, ɔ li tɪan wə, yá ɔ
dàń ga bɪrɪ də, cígá mama, ɔ yɪ ɔ biú tə, ɔ nə jə
dìàn. ⁵ Kɔ twá də ɔ mù Zwezi-Kərisə, Yɪ ma fwa
ɔ pubwanɔ tə nə yɪra, ɔ ga tún nəba, sə nə ya
ɔ tɔntɔna. Ʋ fwa kɔ nətu tə, sə nə va nə swìn ɔ
sɔgɔ tə, nə bɪrɪ dwíí tə mama lɔv mama wə nə,
ba nə tà **Zwifə-ba*, sə ba zílí ɔ nii, kɔ twá ɔ yɪrɪ
tə nə. Kɔ nətu twá ba nə keni ba waa ɔ nə wuuu.
⁶⁻⁷ Á mù **Romə tián* də wulə ba mù lià təntə wə,
Zwezi-Kərisə nə kúrí, sə ba ya ɔ lià. Kɔ dàń ya
á mù mama nə, à púpúní à pɪn. Yɪ swə aba, ɔ
kúrí aba, sə á ya ɔ mù nyiən. Nə nyɪna Yɪ də
nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə wá fwa pubwanɔ á
yɪra, ba ga pa aba bɪcan sié.

Nətv Polə nə swə Kərisə lià tə, ba nə wulə Romə nə
(Romə tián 15.23-32; 1 Tesalonikə tián 1.2-3; 3.7-13)

⁸ Tia yuu bwálí mama nə, lià nəń də, á keni á waa Zwezi-*Kərisə nə. Ku mù nə pɪn, à dí yáá, à twá də Zwezi-Kərisə, à ma kəni à nyɪna Yɪ lɛ̀ɛ̀ɛ̀, á mama yɪɪ. ⁹⁻¹⁰ Yá à tɔŋa tutɔŋi tə, Yɪ nə pɪn nə, də à waa mama, à ma swɪn ɔ biú tə sɔywáŋú tə à bɪɪ. Yɪ yèé də, ku yɪ cígá, à swɪn nətən də. Ʋ yèé də, máŋá mama, à nə wulə à j̀ǹǹ wá, à yáá l̀r̀r̀ wá à pɪn aba. Yá máŋá mama, à l̀r̀r̀ Yɪ, sə ɔ súrí cwəŋə, ɔ pa nə síún, də ku nə twá də ɔ fɪra, sə à bà à na aba. ¹¹ À p̀ìà, sə à na aba də à waa mama, sə à pa aba Yɪ-*Sɪŋu tə tarpɪɪn don, sə ku pa á zɪgɪ d̀ìà̀n, á twá Zwezi-Kərisə nə. ¹² À mù də á mù mɛ keni nə waa Zwezi-Kərisə nə, yá nə d̀à̀n yɪ won nədɔ. Ku mù nə pɪn à p̀ìà, sə nə na duən, nə ga d̀à̀n duən j̀ìà̀n.

¹³ À nubɪa-ba, à p̀ìà, sə á lɔwɪ də, à dédén, sə à bà, à na aba ku nəɛ cé duən. Yá ỳìèn c̀ìg̀à à yáá nə, ku bà ku yí zèn. À p̀ìà, sə à bà, à tɔn tutɔŋi á tətəŋi wa. Ku wá san aba, sə á va yáá, á ga bori Yɪ nyɪən tə wa, ndə à nə fwa nətv lɔɔ dwíé tə duən wa. ¹⁴ Yɪ nə pɪn nə ku tutɔŋi təntə. Ku d̀à̀n yɪ ndə jɪŋi nə à yuu wa, sə à swɪn sɔywáŋú tə, à bɪɪ *Gərekə-ba nə, də ba tə, ba yíá nə wà purɪ nə, də ba tə, ba nə yèé saga kà̀r̀, də ba tə, ba nə yè̀r̀i won mama nə. ¹⁵ Mə ku mù yoo təntə nə pɪn, à p̀ìà, sə à bà, à swɪn sɔywáŋú tə, à bɪɪ á mù *Romə tián də, də à waa mama.

Sɔywáŋú tə jə d̀ìà̀n

16 Cavira ba à mù Polə jə, sə à swìn suywánú tə à biri lià nè. Yu diàn wulə suywánú təntə wa, sə tə jon lià tə mama, ba nə keni ba waa Zwezi-
*Kərisə nə, ba cuna wa. Cwəŋə təntə təntən ka wulə *Zwifə-ba yiri. Ku kwa nə, ka wulə
*Gərekə-ba tə də yiri. 17 Suywánú təntə nə biri nətə tə, Yu nə pın ləzwənə jì cígá tíú v mù Yu yáá con. Ku yoo təntə cwəŋə dən lanə də ku yígúré nə yi, sə lià tə kəni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. Ku yi ndə, ku nə púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: «Liù tə, v nə keni v waa Zwezi nə, Yu yáá pa v jì cígá tíú, v mù Yu yáá con. Yá v mù liù təntə wá ya mi wa, ku nə ba zwèe Yu con».

*Lìà tə mama yi cuna lià
(Efzə tián 4.17-19; 1 Piyerə 4.3-5)*

18 Yu biri də, v lija zaŋa v sán tə nə, lià tə tətunkukwınan tə mama yiri, v nə ba pìà, də kunkun yìen yiri. Mə tə mù nə, ba ma cì lià tə yáá nə, ba dən ká lwarì cígá tə. 19 Cígá, ku tə, ba nə wáá ba lwarì Yu yoo yuu wa ku yi nəpon. Yu tətə nə biri ba ku yoo tə, v pa ba lwarì ku. 20-21 Liù mama yà tə wà ni Yu nə yi nətə. Yá ku nə zigi máŋá tə wa, Yu nə fwa luv, ku ja bà ku yí zèn, wiən tə, v nə fwa, tə biri nətə tə, v nə yi. Tə ma biri də, cígá mama, v jə diàn, tə nə bá zwèe, abada də. Tə ma kúù biri də, v mù cici cígá nə yi Yu də. Ba yèé də, Yu wulə zəni, yá ba ga vi, sə ba pa wá dun, nə à yèé, sə ba kə v lèèèe, ndə ba nə mɛ, sə ba fwa nətə. Ku mù nə pın, ba kúù wàri ba swìn də, ba wà v mù Yu nii zilí, ba nə yèri wá yiri. Yá ba bicanì kúù ba pubonja jə.

Ba yèrì won mama, ba ga yèrì yozəŋu də. ²² Ba swìn də, ba mù jə wɔbɔŋa, yá ba ga yèrì də, ba yɪ ləyərən. ²³ Ba mù con nə, ba yá dun Yɪ tə, ɔ nə wàrì ɔ tɪ ɔ pɔɪ, yá ba ga jònì wɔŋwanan. Tə wɔŋwanan təntə yɪ ləzwənə nyɪnyɪga, ba nə sárí, yá ləzwənə tətə ga tɪ ɔ pɔɪ. Tə duən də nyɪn də zunjɪ. Tə duən də nyɪn də váná, tə nə jə nəɛ banɪa, tə duən də kúù nyɪn də wiən tə, tə nə vɛli tə pùé ban.

²⁴ Mə kɔ mù nə pɪn, Yɪ dàń ma yá ba, sə ba fwa ba pùé yokɔkwɪnan fɪra yìèn tə duən yɪra, sə tə kə ba durən wa, sə tə ga kə cavɪra ba tətə nə. ²⁵ Ba yá Yɪ cígá tə, ba ga pú kɔnkɔn kwa. Ba tɔŋa ba pɪn wiən tə nə, Yɪ nə fwa, də ba pɪn tə dun, ba ga yá Yɪ tətə, ɔ nə fwa tə wiən təntə mama. Yá ɔ mù nə ba yà mɛ, sə ba bu ɔ nə, máŋá mama wuu, kɔ nə ba zwèe. Amɪna!

²⁶ Mə kɔ mù nə pɪn, Yɪ dàń ma yá ba, sə ba fwa cavɪyɪən tə, ba nə swə tə fàŋú. Ba kana dàń yá bara nə, ba pɪí ba pəni ba duən kana, ba ma tɔŋa yìèn duən yɪra, tə nə wà mɛ. ²⁷ Bara tə də con, ba də tɔŋa kɔ yoo təntə. Ba də yá kana tə nə, ba duən bara fɪra ga pɪí kɔ gwɪ ba. Ba də pəni də ba duən bara, ba ma tɔŋa cavɪyɪən duən yɪra. Càn nə wá ya ba ŋwírán, tə yolwana təntə yɪrɪ, ba nə fwa.

²⁸ Ba mù lià təntə ba pìà, sə ba lwarɪ Yɪ. Kɔ mù nə pɪn, Yɪ ma yá ba, sə ba pubɔŋa tə ya pubɔnkɔkwɪtɔn, sə kɔ pa ba tɔn yìèn tə, ba nə wà mɛ, sə ba tɔn. ²⁹ Ba bɪcanɪ súé də kɔnkɔn yìèn yɪrɪ mama. Ba tɔŋa yolwana duən yɪra. Lià duən wiən jə yimən tə pa ba. Ba wɛɛ lɔŋa duən

yuu wa. Ba zıga là duən nə, ku tián wiən yırı. Ba swə là gırı. Ba dı jara də duən. Ba gıgırı là. Ba tuja yutəlu yìèn là yıra. Ba dé tıjaņa duən dèñ nə. ³⁰ Ba swìn yolwana, ba pın duən nə. Ba yı Yu duja. Ba twın là. Ba yı fwıə là. Ba fwa yırv. Ba swə yolwan nədun fàñú. Ba ba ba nyına-ba nii zilí. ³¹ Ba kúv yèrì ku tə, ku nə zıən. Ba nə kàn nıkanı, ba ba ku nii nə twá. Ba yèrì ka sónı là. Ba ba là yınəgə dəri. ³² Ba yèə zəni də, Yu *nii tə bırı də, là tə, ba nə tuja yokukwınan təntə mə, sə ba tı, sə tıan nə ya ba ŋwírán. Ba yèə ku nətv tə, yá ba ga tuja tə yìèn tə. Ku tà tə cıci nə ba tuja, ba nə nı liù, də v tun yolwan, ba yáá swə, ba ga danja ku tíú jàn, sə v fwa v súrı lá.

2

Nətv Yu nə wá bürı là tə bürá
(Matıə 7.1-5; Romə tián 14.10-12; Tıtvonan 10.34-35)

¹ N mù liù tə, n nə tı n tián, n ma fwa liù tə nə bürı là bürá, sə n bürı n duən bürá, ku mə, sə n bwe n tián n jén, n tətə yı bèeèe. N bürı là duən bürá, yá n tətə tuja yìèn tə, ba nə tuja. Ku mù nə pın, n kúv wàrı n swìn də, n wà v mù Yu nii zilí, n nə yèrì wá yırı. Yá n nə bürı là tə bürá tə wá pa, Yu bürá tə ja n tətə. ² Nə yèə də, Yu jə cígá, v ma bürı là təntə, ba nə tuja yokukwınan təntə bürá. ³ N mù liù tə, n nə bürı là duən bürá, yìèn yırı, ba nə fwa, n tətə ga tuja tə yìèn təntə, n mù dání buja də, n mù wá jén Yu bürá tə yáá nə naaa? ⁴ Yu ya woywanyıən

zənzən. U jə pínú zənzən də. U yèé nətʋ ʋ nə wá ja ʋ tián ʋ ma dàn. N yi n goni tə yìèn təntə naaa? N yèrì də, kʋ yi wɔywanɪ nə ʋ fwa n yɪra, sə n twá kʋ nə, n vɔvəri n kwa n ma sá n cʋna tə naaa? ⁵ N mù liù təntə n yuu dà, kʋ pa n ba pià, sə n vɔvəri n kwa, n ma sá n cʋna tə. N tətə dàń nə wá pa Yɪ liɲa tə zàn n yuu wa. Yɪ bùrà tə wá ja mú dɪn tə nə, ʋ liɲa tə nə wá pwin, tə nan poni nə. Kʋ dɪn təntə nə, ʋ wá bùrì lià tə mama bùrà, kʋ twá də cígá. ⁶ Kʋ dɪn tə nə, ʋ wá ɲwín liù mama tutɔɲɪ ɲwírán, ʋ pa wá. ⁷ Lià duən jə pínú wuuu, ba dàn ká píí ba kə ba kwa, ba ma tɔɲa zəni. Ba pià dun Yɪ con. Ba pià zilí. Ba pià mu tə, kʋ nə ba zwèe Yɪ con. Mə ba mù lià tə nə, ʋ cígá wá pa mu tə, kʋ nə ba zwèe ʋ con. ⁸ Lià duən də yi tútɔnyɪna, ba ba Yɪ cígá tə nii zilí, ba ga swə, sə ba tɔn kʋ tə nə lwara. Kʋ mù nə pɪn, Yɪ liɲa zaɲa tə fufwin kʋ lià təntə yuu wa zənzən. ⁹ Lià tə mama, ba nə tɔɲa yolwana tə, Yɪ wá kə càn ba nə zənzən, fən ga wá zʋ ba. Càn təntə wá dé yáá, tə yí *Zwifə-ba. Kʋ kwa nə, tə dàń wá yí *Gərekə-ba tə. ¹⁰ Yá lià tə mama, ba nə fwa zəni, Yɪ wá pa ba na dun. U wá pa ba zilí, ʋ ga pa ba bɪcàn sié. U wá dí yáá ʋ tɔn kʋ yoo təntə Zwifə-ba yɪra. Kʋ kwa nə, ʋ dàń wá tɔn kʋ Gərekə-ba yɪra. ¹¹ Yɪ yáá con, ləzwəne mama ba n don dwə.

*Won tə, kʋ nə dwə, kʋ yi ka twá Yɪ nii tə nə
(Matíə 8.10-12; 23.3-4)*

¹² Lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba, yèrì Yɪ *nii tə, ʋ nə pɪn *Moyizə nə. Ba mù lià təntə tɔɲa cʋna, yá ba ga wá tɪ, ba jén míámíán Yɪ yáá con, ba

bá yəni kv. Zwifə-ba mù yèé Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə. Yá ba də wa là duən wà Yı nii təntə nə twá. Yı wá twá kv nə, v ma bürì ba bürà. ¹³ Liù mama bá ya cígá tíú Yı yáá con, v nə cuga Yı nii tə yırı. Kv mə, sə v tun kv tə, Yı nii tə nə bırı, sə v tun. Mə nətə nə v dän wá ya cígá tíú Yı yáá con. ¹⁴ Dwíé tə duən yèrì Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə. Yá ba dän nə twá ba tətə pubuŋa nə, ba tun yìèn tə nə tva tə mə, də kv tə, Yı nii tə nə pìà, kv bırı də, ba yèé kv tə, Yı nə pìà, ba cígá ga yèrì Yı nii tə mù. ¹⁵ Kv bırı də, Yı nii tə wulə ba bıcanı wa, sə ba lwarı kv tə, ba nə mə, sə ba fwa. Yá ba bıcanı wa, ba pubuŋa tə yáá bırı yìèn tə, ba nə fwa zəni tə wa, də yìèn tə, ba nə fwa lwanı tə wa. ¹⁶ Dıın don nə, Yı wá twá də Zwezi-*Kərisə, v bürì yìèn tə, tə nə sègè, là tə bıcanı wa bürà, ndə Yı sbywánu tə, à nə swìn à bırı tə nə bırı nətə. Yá kv dıın təntə nə, yìèn təntə dän wá nan poni nə.

Zwifə-ba wà Yı nii zìlì

(Matıə 3.8-10; Marəkə 7.9-13)

¹⁷ N mù liù tə, n nə swìn də, n yı *Zwifə-ba dwíı tə wa liù, n ba fən dəri, n nə twá Yı *nii tə nə yırı. N yáá fwa yırv, də n yı Yı nyiən. ¹⁸ Kv twá də Yı nii tə, v nə pın *Moyizə nə saŋv, n ma yèé kv tə nə yı Yı fıra, n ga yèé yozəŋu də yolwan swíán duən wa. ¹⁹ N mù con nə, n buŋa də, n mù yíá nə na lá cígá mama, n ma bırı cwəŋə lilirən nə. N buŋa də, n yı ndə poni nə, n pìrì là tə, ba nə wulə yikunu wa. ²⁰ Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə, bırı mú yənu də cígá. Yá kv mù nə pın, n buŋa də, n mù nə wáà là

tə, ba nə tələ cwəŋə wa, n kwən n kəni cwəŋə wa. N buŋa də, n mù nə yɪ karnyina, n kàrì lià tə, ba nə yèrì won mama. ²¹ Haya! N mù liù tə, n kàrì lià duən, n ba n tətə kàrì. N mù liù tə, n kàrì n bɪrɪ, sə ba dən ká ŋɔ, n tətə ŋwìn. ²² N mù liù tə, n nə swìn, sə ba dən ká cwàrì, n tətə cwàrì. N mù liù tə, n nə culi wonwanan, n tətə piì n ŋwìn wonwanan n yoli. ²³ N fwa fwie n nə jə Yɪ nii tə, ɔ nə pɪn Moyizə nə tə yɪrɪ, yá n ga ba Yɪ nii təntə nə twá. Kɔ nətɔ pɪn, n cùgò Yɪ dun tə. ²⁴ Kɔ yɪ ndə kɔ nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, kɔ wó: «Kɔ zɪgɪ á mù yuu wa, dwíé tə, ba nə tà Zwifə-ba, ma twɪn Yɪ».

(Romə tián 4.11-12; 1 Korəntə tián 7.19; Galasi tián 5.6)

²⁵ Á mù Zwifə-ba pɪn ba *gwəŋə bæɛ. Də á nə twá kɔ tə nə, Yɪ nii tə, ɔ nə pɪn Moyizə nə, nə bɪrɪ aba, á goŋu tə jə dèh. Yá á dən nə ba kɔ tə nə twá, Yɪ nii tə nə bɪrɪ aba, kɔ yɪ ndə ba nə wà aba gwəŋə. ²⁶ Yá ba dən nə wà liù gwəŋə, ɔ ga twá kɔ tə nə, Yɪ nii tə nə bɪrɪ, Yɪ wá jələ kɔ tíú ndə ba gwəŋə wá. ²⁷ Ba wà ɔ mù bæɛ təntə gwəŋə, yá n ga twá kɔ tə nə, Yɪ nii tə nə bɪrɪ. Ʋ mù bæɛ təntə bɪrà wá ja n mù liù tə, n nə yɪ Zwifə. N jə Yɪ nii tə, ba gwəŋə mú də, yá n ga ba Yɪ nii təntə nə twá. ²⁸ Cígá cígá Zwifə tà liù tə, ɔ yɪra nə nyɪn də Zwifə yɪra cɪɪ. Yɪ yáá con, kɔ tà liù tə, ba nə gwəŋə wá cɪɪ. ²⁹ Cígá cígá Zwifə yɪ ɔ bɪcan tə nə yɪ nətɔ nə bɪrɪ də, ɔ yɪ Zwifə. Liù tə, ba nə gwəŋə wá cígá cígá Yɪ yáá con, kɔ yɪ liù tə, Yɪ-*Sɪŋu tə nə lwàñ ɔ bɪcan tə. Kɔ tà liù tə, ba nə gwəŋə wá cɪɪ. Ʋ mù ləzwənyiri

təntə yi Yü nə yàá bwɪ ɒ nə, kʊ tà ləzoni.

3

Nətv Yü nə fwa zəni Zwifə-ba yira ɒ doni dwíé tə duən

(Romè tián 9.4-21)

¹ Kʊ nətv wa, liù dān nə yi *Zwifə, bɛɛɛ won nə, ɒ ma dwə lià tə duən tə? Zwifə-ba nə pɪn ba *gwəŋə bɛɛ tə, kʊ nywarɪ nə yi bɛɛɛ? ² Yìèn dáá zənzən, Yü nə ma fwa zəni Zwifə-ba yira, kʊ pa ba dwə dwíé tə duən tə. Tə wa təntən yoo nə yi Yü bɪrɪ ɒ sùràn tə ba mù Zwifə-ba nə. ³ Yá ba wa lià duən dān nə jigə pwíí bələ tián tə, kʊ nətv tə dān wá pa Yü də lwàn, ɒ jì pwíí bələ tíú naaa? ⁴ Abada! Kʊ tà nətv! Ləzoni mama nə swə ba kʊnɪ kʊnkʊn, Yü mù ba ɒ cígá sugʊ tə lwàní. Kʊ yi ndə kʊ nə púpúní Yü sagɪ tə wa, kʊ swìn Yü yoo, kʊ wú:

«Mánǵá tə, n nə swìn, ba mama wá lwarɪ də, n swìn cígá. Də ba nə pìà ba b̀r̀r̀ n b̀r̀rà, n tə wá nan b̀r̀rà tə wa».

⁵ Yá nə dān nə tà cígá tián tə nə bɪrɪ də, Yü yi cígá tíú, bɛɛɛ won nə nə kúù wá swìn? Yü ba cígá jə, də ɒ lɪŋa tə nə yàá pa ɒ kəni nəba càn wa, naaa? Bwálí kʊ tə wa, à pubɒŋa tə yi ndə ləzwənə nə bɒŋa nətv. ⁶ Abada! Kʊ tà nətv! Də Yü yà nə tà cígá tíú, ɒ yà wà̀r̀ lɒv kʊ tə ləzoni b̀r̀rà ɒ b̀r̀r̀. ⁷ Yá à kʊnkʊn dān nə pɪn, Yü cígá tə kwɛn ka nan poni nə ka sùrí, sə kʊ pa Yü na dun, bɛɛɛ nə pɪn Yü b̀r̀rà ma wá ja nə, à nə yi cʊnʊ tə yɪrɪ? ⁸ Kʊ nə yi nətv, bɛɛɛ nə pɪn, nə ba swìn, nə wú: «Nə fwa yolwana tə, sə tə nan

zəni nə?» Lià duən buŋa də, nə kàrà tə yɪ nətu, ba ga twɪn nəba. Bùrà wá ja ku mù lià təntə, yá ku mù nə me də ba.

Liù təlɛ́, ɔ nə yɪ cígá tíú

⁹ Bèèèe won dàń nə wulə, ku nə bɪrɪ də, nə mù *Zwifə-ba, dwə dwíé tə duən tə? Ku won təntə təlɛ́. Nə dí yáá nə bɪrɪ də, Zwifə-ba də *Gəɾəkə-ba tə mama yɪ cɔna nə dí dɪàn ba yuu wa. ¹⁰ Ku yɪ ndə ku nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa ku wú:

«Liù təlɛ́, ɔ nə yɪ cígá tíú, liù nədu tətə təlɛ́.

¹¹ Liù mama təlɛ́, ɔ nə jə wɔbuŋa. Liù mama təlɛ́, ɔ nə pìà Yɪ. ¹² Lià tə mama duɔvú cígá cwəŋə tə. Ba mama yɪ tɔtɔ Yɪ yáá con. Liù təlɛ́, ɔ nə tɔŋa zəni, liù nədu tətə təlɛ́. ¹³ Sùràn tə nə naŋa ba níé wa yɪ yokukwɪnan, ndə ba súrí ləbəri nii nə. Ba nəndələ nə ba ma gɪgarɪ lià duən ba cùgà. Ba níé cà ndə dəkwaə cwan nə. ¹⁴ Ba níé súé də ka zɪrɪ ka kə lià nə, də sùràn tə, tə nə cùgà lià. ¹⁵ Ba nəɛ lɪŋa tɪa zənzən, sə ba ma va ba lɪ mɪ. ¹⁶ Ba mù nə twá bwálí nə, ba yáá cùgù wɪən tə mama, ba ga kə càn ku bwálí tə wa. ¹⁷ Ba yèrɪ cwəŋə tə, ka nə kəni bɪcan sié lià pwərə wa. ¹⁸ Ba ba zílɛ́ jə, ba pa Yɪ nə».

¹⁹ Yá nə ga yèé də, ku tə mama Yɪ *nii tə, ɔ nə pɪn *Moyizə nə, nə bɪrɪ tə, yɪ lià tə yɪrɪ, ba nə me, sə ba zílí Yɪ nii tə. Liù mama kúè wàrɪ ɔ swɪn də, ɔ yèrɪ. Yá liù mama dàń me, sə ɔ tún ɔ nii Yɪ yáá con. ²⁰ Ku mù nə pɪn, Yɪ yáá con, liù mama wàrɪ cígá tíú ɔ jì, də ku nə yɪ, sə ɔ zílí

Yu nii tə, v nə pɪn Moyizə nə. Yu nii tə mù yɪ kɔ bɪrɪ là, sə ba lwarɪ də, ba tɔn cɔna cɪcɪ.

Nətv liù nə wá jì cígá tíú Yu yáá con Zwezi-Kərisə yɪrɪ

(Galasi tián 2.15-16; 3.8-14; Efezə tián 2.7-9)

²¹ Síún nə, Yu dǎn bɪrɪ nəba nətv, v nə wá bɪrɪ də, liù yɪ cígá tíú v mù Yu yáá con, yá kɔ tà kɔ tíú zílí v mù Yu *nii tə də. Yu nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, saga tə, də Yu nii *sùsùnà saga tə bɪrɪ də, kɔ yoo tə yɪ cígá. ²² Yu yáá bɪrɪ də, là tə yɪ cígá tián, ba nə ken ba waa Zwezi-*Kərisə nə yɪrɪ. Là tə mɛ, ba nə ken ba wɛɛ Zwezi-Kərisə nə yɪ won nədv. Yu ba liù kúrí, v ma kɔkwani v don. ²³ Là tə mama tɔn cɔna Yu yáá con. Yá ba kúv wàrɪ Yu dun tə ba nɪ. ²⁴ Yu dǎn nə fwa pubwanv ləzoni yɪra, v ga pa, ba jì cígá tián v mù Yu yáá con, tutv. U fwa kɔ nətv tə Zwezi-Kərisə yɪrɪ, v nə yɪ liù tə, v twá v nə v ma lɪ ba ba cɔna tə wa. ²⁵⁻²⁶ Yu nə ken, sə Zwezi-Kərisə ya ndə vanɪ nə, ba nə ma fwa *jɔŋɪ cɔna yɪrɪ, sə v tɪ, v jana lwá. Yá là tə, ba nə keni ba waa Zwezi nə, Yu dǎn wá lɪ ba cɔna tə, ba mù də v mù Yu pwərə wa. Yu fwa kɔ nətv tə, sə v ma bɪrɪ də, v yɪ cígá tíú. Mǎjǎ don yɪn lá, v yà píní cɔna tə, ləzoni nə fwa, v wà ba ken càn wa tə yɪrɪ. Yá síún nə, Yu dǎn bɪrɪ nətv tə, v nə wá pa ləzoni ya cígá tián v mù Yu yáá con. Yu pià, sə v ya v cígá tə wa, yá v ga pa là tə, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə, ya cígá tián v mù Yu yáá con.

²⁷ Bèèè won nə, nə kúv wàá nə ma mà nə nyuna wa? Kɔ won təntə təlɛ míámíán. Bèèè

dàń nə pɪn kʊ yɪ nətʊ? Kʊ tà ka zɪlí nii tə, Yɪ nə pɪn Moyizə nə. Yá kʊ dàń nə yɪ ka kə waa Zwezi-Kərisə nə wuuu. ²⁸ Nə mù yə́é nə waa con də, Yɪ nə yáá pa là tə ya cígá tián ʋ mù Yɪ yáá con. Kʊ yɪ ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu tə yɪrɪ, kʊ tà ba nə zɪlí ʋ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə yɪrɪ. ²⁹ Nə à yə́é, Yɪ yɪ *Zwifə-ba cɪcɪ Yɪ, naaa? ʋ tà dwíé tə duən, tə nə tà Zwifə-ba mù Yɪ, naaa? ʋ cígá yɪ dwíé tə duən tə də Yɪ. ³⁰ Yɪ nədʊ cɪcɪ nə wulə. Yá ʋ mù Yɪ nədʊ təntə nə wáá ʋ pɪn Zwifə-ba, ba nə *goŋɪ bɛɛ tə, yanɪ cígá tián ʋ yáá con, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə tə yɪrɪ. ʋ mù ga nə wáá ʋ pɪn dwíé tə duən tə, ba nə ba bɛɛ goŋɪ tə, yanɪ cígá tián ʋ mù Yɪ yáá con, ba də nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə wuuu yɪrɪ. Yá Yɪ dàń twá cwəŋə nədʊ təntə, ʋ ma tun kʊ Zwifə-ba, də là tə, ba nə tà Zwifə-ba yɪra. ³¹ Yá nə dàń nə keni nə waa Zwezi-Kərisə nə, kʊ pià kʊ bɪrɪ də, Yɪ nii tə, ʋ nə pɪn Moyizə nə, kúv təlɛ́, naaa? Abada! Kʊ tà nətʊ! Kʊ nətʊ tətə yɪ nə dàń bɪrɪ də, Yɪ nii tə tə jə tʊtʊŋɪ wuuu.

4

Abərahámə ken ʋ waa Yɪ nə (Galasi tián 3.6-9, 29)

¹ Nə dàń wá swɪn nə nɪbɛɛ *Abərahámə, ʋ nə lʊrɪ nəba yoo. ʋ yoo yɪ kʊ yɪn nətə? ² Də kʊ nə yɪ kʊ twá Abərahámə tʊtʊŋɪ nə, ʋ ma jì cígá tíú Yɪ yáá con, Abərahámə yá wáá ʋ tián nə ʋ bʊrɪ. Yá kʊ dàń nə tà Yɪ yáá con, ʋ wáá ʋ tián nə ʋ bʊrɪ. ³ Kʊ púpúní Yɪ sagɪ tə wa, kʊ wú: «Abərahámə ken ʋ waa Yɪ nə wuuu, yá Yɪ dàń

jələ wá də, ɸ yɪ cígá tíú ɸ mù Yɪ yáá con». ⁴ Də liù nə tun tutɔŋɪ ba yàá ŋwín wá ku ŋwírán. Tə ŋwírán tɛntə tà ziló ba fwa ɸ yɪra. Tə yɪ won ba nə mɛ, sə ba pa wá. ⁵ Liù don də kúv wáá lá ɸ yanɪ, ɸ nə wà tutɔŋɪ tun, yá ɸ ga kɛni ɸ waa Yɪ nə. Yɪ yáá jələ ɸ mù liù tɛntə ndə cígá tíú nə ɸ mù Yɪ yáá con, ku tíú nə kɛni ɸ waa ɸ mù Yɪ nə wuuu tə yɪrɪ. Ku yɪ nətv, liù tɛntə nə kɛni ɸ waa Yɪ nə, ɸ nə pɪn cɔna liù jì cígá tíú tə yɪrɪ. ⁶ Pìú *Davidə tətə bɪrɪ liù tə, Yɪ nə wá pa ɸ ya cígá tíú ɸ mù Yɪ yáá con, ɸ ga wà tutɔŋɪ tun, nə wá ya pupwɛn liù nətv. U swìn, ɸ wú:

⁷ «Pupwɛn lià nə yɪ lià tə, Yɪ nə kwɛn ba yokukwɪnan, ba mù də wá pwɛrə wa. Yá ɸ ga sɪn ba cɔna tə ɸ li. ⁸ Pupwɛn liù nə yɪ liù tə, Yɪ nə ba ɸ yuu cɔna jələ».

Kv tà bɛɛ nə goŋɪ nə pɪn ɸ yɪ cígá tíú Yɪ yáá con

⁹ *Davidə nə swìn nətv tə, ku tà *Zwifə-ba lià tə ba nə *goŋɪ bɛɛ tə cɪcɪ yɪrɪ, ku yɪ də dwíé tə duɛn mɛ, ba nə ba bɛɛ goŋɪ yɪrɪ. Abərahámə kɛn ɸ waa Yɪ nə, yá Yɪ dàń jələ wá də, ɸ yɪ cígá tíú ɸ mù Yɪ yáá con, ndə nə nə dí yáá nə swìn ku. ¹⁰ Yá ku dàń zɪgɪ nətv, Yɪ ma jələ wá də ɸ yɪ cígá tíú ɸ mù Yɪ yáá con? Ku yoo tə yɪ ku tun ɸ nə goŋɪ tə kwa nə, nə à yèé də ɸ tə wà goŋɪ? Ku tun, də ɸ tə wà goŋɪ. ¹¹ Abərahámə kɛn ɸ waa Yɪ nə, də ɸ tə wà goŋɪ. Yá ku kwa nə, ɸ dàń goŋɪ, sə ku ya mɪmɪnv. Ku mɪmɪnv tɛntə bɪrɪ də, Yɪ jələ Abərahámə də, ɸ yɪ cígá tíú ɸ mù Yɪ yáá con, ku twá də ɸ nə kɛn ɸ waa tə ɸ mù Yɪ nə wuuu. Yá ku dàń pɪn Abərahámə yɪ lià tə mama, ba nə

keni ba waa Yü nə nıbeε, də ba nə swə ba wà goŋi də. Ba də yi cígá tián v m̀ù Yü yáá con, ndə ba nıbeε Abərahámə nə. ¹² Yá v m̀ù Abərahámə ga tə nə yi là tə, ba nə goŋi tə də mama nıbeε. Kú tà là tə, ba nə goŋi ba cıci yoo nə, à swın. Kú yi là tə, ba nə goŋi, yá ba dǎn ga twá kú tə nə, nə nıbeε Abərahámə yà nə twá. Ba ga kəni ba waa Yü nə, ndə nə nıbeε Abərahámə nə fwa nətı, də v tə wà goŋi.

Yü nikanı tə yi là tə mama, ba nə keni ba waa v nə, nyiən

(Ebərə-ba 11.8-19; Galasi tián 3.8-18, 26-29)

¹³ Yü kàn nii də, v wá pa *Abərahámə də v dwíı tə, v nə wá kə lıv wa, tııı lıv. Yá Yü nikanı təntə v nə kàn də Abərahámə, kú tà v nə zılı v m̀ù Yü *nii tə, v nə pın *Moyizə nə yırı. Kú yi Yü kàn nikanı təntə də Abərahámə, v nə jələ wá də v yi cígá tíı v yáá con, v nə kəni v waa v nə wuuu tə yırı. ¹⁴ Kú nə yi liù nə zılı Yü nii tə cıci nə pın v jə tori Yü con, v ka kə v waa Yü nə tə m̀ù dǎn yi tıtı, yá Yü nikanı tə kúv ba dən jə. ¹⁵ Ka vı Yü nii, nə yáá zın Yü lıŋa. Yá bwálı tə nə Yü nii tə nə tələ, cuna yoo də tələ kú bwálı tə nə. ¹⁶ Kú m̀ù yırı, kú dǎn pın, liù nə keni v waa Yü nə, v wá na Yü nikanı wiən tə. Yá tə cígá yi wiən tə, Yü nə pın v pubwanı yırı. Yü nikanı təntə dǎn jə dən kú pa Abərahámə dwíı tə mama nə. Kú tà dwíı tə, kú nə jə Yü nii tə cıci, kú yi də là tə mama, ba nə keni ba waa Yü nə wuuu, ndə Abərahámə nə. Kú m̀ù yırı nə, nə mama dǎn wáá Abərahámə nə ma boŋə nə nıbeε. ¹⁷ Kú yi ndə kú nə púpúnı Yü sagı tə wa. Yü swın

Abərahame yoo, v wú: «À kàn nii də mú, sə à pa n ya dwíé kapupu níβεε». Yá Abərahame nə ken v waa Yui nə wuuu, v cígá jigə nə mama níβεε Yui yáá con. Mə v mù Yui nə pɪn mi tɪga nə, v ga pɪn won tə, kv yà nə təlɔ́, dàń wulə. ¹⁸ Yala mama yà kúɔ́ təlɔ́, yá Abərahame mù ga ja yala. U ken v waa Yui nə, kv ga pa v jì dwíé kapupu níβεε, ndə kv nə púpúní Yui sagɪ tə wa, kv wú: «N dwíí wá ya dwíí kapupu». ¹⁹ Abərahame yà kwɪn v bwələ bɪna bíí. Yá v tətə nɪ də, v mù də v kan Sara me kwɪn, ba kúɔ́ wàrì biú ba lɔrɪ. Yá də kv nətu me, Abərahame ken v waa Yui nə wuuu, v ga wà píí v kə v kwa. ²⁰ U ken v waa Yui nə wuuu, kv ga pa v jɪn dān. Yá v dāń pɪn dun Yui nə. U wà bábìá fwa də nikanɪ tə, Yui nə kàn də wá, v ga wà Yui nii vɪ. ²¹ Abərahame yà zəzən v yèé cígá mama də, kv tə, Yui nə kàn nii, sə v fwa, Yui jə dɪàn də, sə v ma tɔn kv, v pa kv jì. ²² Kv mù nə pɪn, Yui jələ Abərahame də, v yɪ cígá tíú v mù Yui yáá con. ²³ Kv púpúní Yui sagɪ tə wa, kv wú: «Yui jələ Abərahame də, v yɪ cígá tíú v mù Yui yáá con». Kv sugv təntə tà v mù cɪɪ yɪrɪ, ²⁴ kv yɪ nə də yɪrɪ. Nə də keni nə waa Yui nə, yá Yui wá jələ nəba də, nə yɪ cígá tián v mù Yui yáá con. U mù nə píí v bwin nə *Yuu-Tiu Zwezi v li tian wa. ²⁵ Ba gva v mù Zwezi təntə nə cɔna tə yɪrɪ. Yá Yui píí v bwin wá, sə v ma pa nə ya cígá tián v mù Yui yáá con.

5

*Zwezi pɪn, nə mù də Yui píí nə kə duən yuu
(1 Piyerə 1.3-9; 1 Zwan 4.9-10; Romə tián 8.32)*

¹ Nə keni nə waa Zwezi nə. Ku pɪn nə yɪ cígá tián Yɪ yáá con. Yá nə *Yuu-Tiu Zwezi-*Kərisə nə pɪn, bɪcan sié wulə nə mù də Yɪ pwərə wa.
² Nə keni nə waa Zwezi nə, yá nə dǎn twá də wá nə yí Yɪ yɪra, sə ɸ fwa pubwanɸ nə yɪra. Ku pubwanɸ tɛntɛ yɪ ndə nabuliyi nə, ku pɪn nəba mu máǵá mama wuu. Nə dǎn yɪ nə jwɛ nə nə jə yala də, nə wá na tori Yɪ dun tɛ wa yɪrɪ. ³ Ku tɛ nə súrí lá, nə tɛ wulə nə jwɛ, nə nə wulə càn zənzən wa yɪrɪ. Nə yèé də, càn zənzən yàá pa liù ja pínú wuu, ɸ dǎn ká pìi ɸ kə ɸ kwa. ⁴ Yá liù dǎn nə jə pínú, ku yáá pa ɸ yɪ pùé nədu tíú, də yìèn nə swə tɛ yí wá. Də ɸ nə ba ɸ kwa kəni, ku yáá pa ɸ jə yala. ⁵ Yá yala tɛntɛ bá gɪgarɪ wá tɛ dugɸ, Yɪ nə twá ɸ *Siɲu tɛ nə, ɸ nə pɪn nəba, ɸ pa, nə zəzən nə yèé nə bɪcanɪ wa də, ɸ swə nəba zənzən tɛ yɪrɪ. ⁶ Máǵá don wa, nə yà nə ba dǎn jə, sə nə jon nə tián nə cuna tɛ wa, Zwezi-Kərisə tɪga nə mù cuna lià yɪrɪ, máǵá tɛ wa, Yɪ nə li ɸ tún. ⁷ Ku yɪ càn, sə liù sèe ɸ ti liù don yɪrɪ, ɸ nə yɪ cígá tíú. Ku tɛ nə yɪ liù tɛ, ɸ nə tɪɲa zəni zənzən, dun don liù wàá ɸ ba fən dəri, sə ɸ ti ɸ yɪrɪ. ⁸ Yá ku dǎn nə yɪ Yɪ mù, ɸ mù bɪrɪ nəba ɸ nə swə nəba zənzən nətu. Máǵá tɛ, nə yà tɛ nə yɪ cuna lià, Kərisə tɪga nə yɪrɪ. ⁹ Síún nə, Zwezi-Kərisə nə tɪga ɸ jana tɛ ga nan, tɛ pɪn nə dǎn yɪ cígá tián Yɪ yáá con. Yá ku tɛ nə dwə, Zwezi-Kərisə wá jon nəba, Yɪ lɪɲa tɛ də wa. ¹⁰ Máǵá don wa, nə yà yɪ Yɪ duɲa. Yá Yɪ dǎn pɪn nə mù də wá pìi nə kə duən yuu. Ku twá ɸ biú Zwezi-Kərisə tɪan tɛ nə. Yá ku tɛ nə dwə, də nə mù də wá nə pìi nə kə duən yuu nətu, ɸ

wá twá v biú Zwezi-Kərisə tə nə pìi v bwin v nan tian wa tə nə, v jon nəba nə cuna wa. ¹¹ Ku tà ku tə cici, nə nə dí yáá nə swìn. Yá ku tə nə súrí lá, nə yí nə jwε, nə nə yí Yü là tə yiri. Ku nətu twá də nə Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə, v nə pın nə mù də Yü pìi nə kə duən yuu síún nə.

*Kv tə Adamə nə yí, də kv tə Zwezi nə yí
(1 Korəntə tián 15.21-22, 41-49, 56-57; Romə tián 6.23)*

¹² Cuna yí tə twá ləzwənə nədu nə, tə ma bà luv wa. Ku mù liù təntə nə yí Adamə. Yá cuna nə pın tian wulə. Ləzoni tə mama fwa cuna. Ku mù nə pın, ba mama ma mε, sə ba ti. ¹³ Cuna yá dí yáá tə wulə luv wa, də Yü tə wà v *nii tə pın *Moyizə nə. Yá máná tə, Yü nə wà v nii tə pın Moyizə nə, v wà v nii tə cuna yoo swìn. ¹⁴ Ku yí nətu, yá ku ga nə zıgı Adamə máná tə wa, ku bà ku yí Moyizə máná tə wa, tian dí diàn zənzən ləzoni yuu wa. Tian dí là tətə, ba nə wà cuna fwa ba ma dwə Yü nii nə, ndə Adamə nə. Adamə təntə yá nyın də Zwezi, v nə mε, sə v bà yìèn duən wa. ¹⁵ Adamə cuna tə, v nə fwa, də Yü pubwanv tə, v nə fwa nə yıra, tà nədu. Là zənzən tiga ləzwəndva cuna yiri. Ku liù təntə nə yí Adamə. Yá Yü pubwanv zilé wiən tə, də v nə twá ləzwəndva don də nə, v fwa là kapopv yıra, v pubwanv tə yiri, də kúv zìən zənzən tə doni won mama. Ku liù təntə də nə yí Zwezi-Kərisə. ¹⁶ Yü zilé təntə də cuna tə ləzwəndva tə nə tvn, tà nədu. Ləzwəndva cuna pın Yü bürì ləzoni bürà, sə v cùgù ba. Yá Yü pubwanv zilé tə, v nə fwa ləzoni yıra, pın ləzoni tə dàń yí cígá

tìán v mò Yü yáá con. Yá ba ga yì là tə, ba nə dí yáá ba tən cuna kapupu. ¹⁷ Tian twá ləzwəndua cuna nə, tə ma dé diàn ləzoni mama yuu wa. Yá kv tə nə dwə, Yü kúò twá Zwezi-Kərisə nə, v ma fwa pubwanu zənzən ləzoni yira. U pin ba jì cígá tián v mò Yü yáá con. Yá kv twá də Zwezi-Kərisə cici, ba dān wá na diàn ba ma ya miu wa, ba ga wá dé pàrì də wá. ¹⁸ Nətu tə, ləzwəndua cuna nə pin, Yü buri ləzoni mama bura, sə v cògò ba, mə nətu nə ləzwəndua də nə tun cígá yoo, Yü wá twá v də nə, v pa ləzoni kapupu ya cígá tián v mò Yü yáá con, ba ga na miu, kv nə ba zwèe v con. ¹⁹ Nətu tə, ləzwəndua nə viga Yü nii, kv ga pa ləzoni mama dān yì cuna là Yü yáá con, mə nətu nə, ləzwəndua də nə zilí Yü nii, kv wá pa là zənzən ya cígá tián Yü yáá con. ²⁰ Yü nii tə mù, v nə pin Moyizə nə, yì kv twi talikwa, sə v ma pa cuna kwən tə pùlì tə sùrí lá. Yá bwálí tə nə, cuna tə dān nə pùlì tə sùrí lá, Yü yáá fwa pubwanu zənzən kv bwálí tə nə, v ja lə tía nə. ²¹ Kv yì nətu, sə kv pa nətu tə, tian nə twá cuna nə, tə ma dé diàn ləzoni yuu wa, májā don wa, tə pa ba ti, Yü pubwanu tə də jə diàn mama síún nə, sə kv pa là ya cígá tián v yáá con. Yá Yü dān ga wá twá nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə, v pa ba miu tə, kv nə ba zwèe v con.

6

*Nə dɔga nə cuna tə, sə nə twá Zwezi-Kərisə nə ya miu wa
(Kolosə tián 2.11-13; 3.1-10; Galasi tián 2.19-20; 1 Piyerə 4.1-2)*

¹ Bèèè nə nə kúv wá swìn? Kú mɛ, sə nə fwa cuna tə wuuu, sə Yı pubwanv tə kwen kú súrı zənzən nə yıra naaa? ² Abada! Kú tà nətı! Kú nə yı cuna yoo wa, nə mù yı ndə nə tıga. Nə kúv wàrì, nə pıı nə fwa cuna wuuu, nə jə wulə. ³ Á yèé zəni də, nə mù lià tə mama, ba nə ləgə nəba níá wa kú twá də Yı yırı, ba ga bon Zwezi-Kərisə yırı tə, kú yı ndə nə twá də wá, nə tı v tıan tə. ⁴ Kú twá ba nə ləgə nəba níá tə wa, nə mù də v mù dān wulə tıan wa. Yá nə nyına Yı twá v pàrì tə dun tə nə, v ma bwin Zwezi-Kərisə v lı tıan wa. Kú yı nətı, sə nə də lwàn nə mı tə, sə nə ya Yı cwəŋə tə wa. ⁵ Kú pıà kú bırı də, nə mù də Zwezi nə twá duən nə tı v tıan tə, nə kúv wá pıı nə twá də wá, nə bwin nə nan, ndə v nə bwin v nan nətı. ⁶ Nə yèé də, ba nə paa Zwezi-Kərisə dagarv tə yuu, ba gv, nə yua nədwán tə də twá v nə ka tı. Kú nətı dān pın nə dé dıàn, sə nə kúv dān ká pıı nə fwa cuna tə, nə yua nədwán təntə yà nə pın nə fwa dí yáá nə. Yá nə dān kúv tà cuna ywəŋə. ⁷ Cígá, liù nə tıga, cuna kúv ba dıàn jə v yuu wa. ⁸ Yá nə dān nə twá də Zwezi-Kərisə nə tı, nə pın cígá də, nə mù də v mù wá pıı nə ya mı wa. ⁹ Nə yèé zəni də, Zwezi-Kərisə pıı v bwin v nan tıan wa, yá v kúv bá pıı v tı. Tıan kúv ba dıàn jə v yuu wa. ¹⁰ Zwezi-Kərisə tıga naa nədv cıci, kú ga yı nə cuna yırı. Yá sív nə, v wulə mı wa, v ga yı Yı nə tı. ¹¹ Mə kú yı nətı á də con. Á də mɛ, sə á jələ á tıàn ndə tıga nə, də kú nə yı cuna yoo wa. Yá kú twá á mù də Zwezi-Kərisə nə vwə duən nə tə, á dān wulə mı wa, á ga yı Yı nə tı.

12 Á yí là tə, á nə wá tı. Á kúù dànà ká pa cuna píí tə dé dı̀n á yuu wa, tə pa á zılı á fıra yokukwınan tə nii. 13 Á dànà ká sèe á pa á tián cuna nə, sə tə píí tə dé dı̀n á yuu wa, tə pa á tɔɲa lwanı. Ku tə nə mɛ, á pıan á tián Yı nə, ndə là nə, ba nə bwin ba nan tıan wa. Á tɔɲa ku tə nə zıen Yı yáá con. 14 Cuna kúù bá dé dı̀n á yuu wa, ku nə kúù tà kálú, sə á twá Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə yırı. Á dǎn yı Yı nə tı aba, v pubwanv tə yırı.

Nə yı Yı tütònà

(Zwan 8.31-36; Romə tián 7.4-6; Titə 2.11-14)

15 Ku nətv dǎn pià ku bıri bèèè? Nə yı Yı nə tı nəba, v pubwanv tə yırı, nə kúù tà kálú, sə nə twá v *nii tə nə, v nə pın *Moyizə nə. Ku mù təntə dǎn pià ku bıri də, nə mɛ, sə nə fwa cuna naaa? Abada! Ku tà nətv! 16 Á yèrì yoo ku tə naaa? Á nə pın á tián liù nə, sə á tın á pa wá ndə ywəɲə nə, á cígá wá ya v ywəɲə, á sèe v nii. Ku nətv pià ku bıri də, á nə yı cuna ywəɲə, tə mù nə wá kə aba tıan wa. Nə à yèé, á nə kúù yı Yı tütònà, Yı wá pa á jì cígá tián v mù Yı yáá con, á nə sèe v nii tə yırı. 17 Mǎǎ don wa, á yà yı cuna ywəɲə. Yá sívn nə, á dǎn sèe kàrà tə nii, ba nə kàrì aba, á ga twá ka nə də á waa mama. Ku mù nə pın, nə kəni Yı lèèè. 18 Yı lı aba á cuna wa, yá á dǎn yı v ywəɲə, á tɔɲa v cígá tə yırı. 19 Ku yı càn ku pa aba, sə á wàní á nì sugu dèń lala. Ku mù nə pın, à sùràn tə yı ndə ləzoni sùràn nə yı nətv. Mǎǎ don wa, á yà sèe á kə á tián durən yièn wa, də yokukwınan wa, tə ga dé

dìàn á yuu wa. Ku nətɔ bɪrɪ də, á yɪ ndə cɔna ywəŋə nə. Síún nə, á dàń mɛ, sə á sɛɛ á kə á tìàn Yɪ cígá tə wa, sə ku pa á yá á tìàn míámíán Yɪ jɪn wa wuu. ²⁰ Mánǎ tə, á yà nə yɪ cɔna ywəŋə tə, ka twá Yɪ cígá tə nə yoo yà ba aba jə. ²¹ Bèèè nywarɪ nə á dàń nɪ yoywanan təntə wa? Tə yìèn təntə jə cavɪra tə pa aba síún nə, tə yígúré nə yɪ tɪan yɪrɪ. ²² Yá síún nə, Yɪ dàń lɪ aba cɔna wa. Yá á dàń jigə Yɪ tùtùnà. Á tutɔŋɪ dàń nə yɪ, sə á tɔn ku tə nə yɪ Yɪ cígá tə. Yá á nywarɪ dàń nə yɪ, sə á yá á tìàn míámíán Yɪ jɪn wa wuu, á ga tə wá na mu tə, ku nə ba zwèe Zwezi-Kərisə con, ku yígúré wa. ²³ Cɔna ŋwírán nə yɪ tɪan. Yá zìlɛ tə, Yɪ nə pɪn ɔ pubwanɔ tə yɪrɪ, ku mù yɪ mu tə, ku nə ba zwèe Yɪ con, nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yɪrɪ.

7

*Yɪ nii tə kùd ba dìàn jə nə yuu wa
(Galasi tián 2.19-20)*

¹ À nubɪa-ba, á yɪ là tə, á nə yèé Yɪ *nii tə, ɔ nə pɪn *Moyizə nə. Ku mù nə pɪn, à swɪn sùràn tə tə á con. Yɪ nii tə wá dé dìàn ləzoni yuu wa, mánǎ tə mama, ba nə wulə lɔɔ wa. ² Ku yɪ ndə kan nə swe ɔ bari nə. Mánǎ tə mama, ɔ bari tə nə wá ya lɔɔ wa, Yɪ nii tə ba cwəŋə pɪn, sə ɔ nan ɔ bari tə con. Yá ɔ bari tə dàń nə tɪga, Yɪ nii təntə, ku yà nə pɪn, ɔ wulə ɔ bari tə con, yoo kùd təlɛ ɔ yuu wa. ³ Ku mù yɪrɪ nə, kan nə nan ɔ bari con, ɔ va ɔ swe bɛɛ don nə, də ɔ bari tə wà tɪ, ba yáá swɪn ba wó kan təntə yɪ kacwarɔ. Yá ku ga nə yɪ kanbarɪ tə tɪga, Yɪ nii tə yoo kùd

tələ v yuu wa. U kúv tà kacwarv, də v nə pìi, v swe bæ don nə. ⁴ À nubia-ba, mə ku yi nətə á də con. Á vwə á tián Zwezi-*Kərisə yira, v nə tıga nə yırı. Ku nətə dān pın, Yı nii tə yoo wa, á yi ndə á tıga. Yá á dān yi liù don nə ti aba. U mù liù təntə nə yi Zwezi, v nə bwın v nan tian wa. Yá ku mù nə pın, nə mə, sə nə tın zənzən nə pa Yı nə, ndə tıv nə zıŋa bia nətə. ⁵ Nə yèè də, máná don wa, nə yà tıŋa nə tətə fıra yìèn. Nə cuna fıra tə yà twá Yı nii tə nə tıŋa də nəba. Yá nə tətə fıra yìèn təntə yà kəni nəba tian wa. ⁶ Yá sív nə, tian dān pwèe nə mù də Yı nii tə duən nə. Yá Yı nii tə, ku yà nə cì nə nə, ndə bán diè lià nə, kúv tələ nə yuu wa. Ku mù nə pın, nə dān zılı Yı-*Sıŋu tə nii, nə ma tıŋa nə pın Yı nə cwəŋə nədun wa. Nə kúv ba Yı nii tə, v nə pın Moyizə nə zılı, sə nə ma tın nə pa wá.

Yı nii tə ba liù jəŋə v cuna wa

(Romə tián 5.20; 3.19-20; Galasi tián 3.21-22)

⁷ Bèèèe nə nə kúv wá swın? Yı *nii tə yi cuna naaa? Abada! Ku tà nətə! Yá ku yi Yı nii tə cıci nə, à twá, à ma lwarı cuna. Ku nə tà Yı nii tə nə swın, ku wú: «N wà mə, sə n pa n yii zv liù won!»; à yà bá lwarı ku yoo təntə. ⁸ Cuna dān twá Yı nii tə nə, tə na diàn à yuu wa, tə pa à yii zv lià wiən yiri mama. Yı nii tə yà ga nə tələ, cuna də yà ba diàn jə. ⁹ À mù con nə, máná don wa, də à nə yèri Yı nii tə, à yà jə diàn. Yá máná tə, à nə lwarı Yı nii tə, cuna tə dān nı diàn à yuu wa. ¹⁰ À dān ga jì ndə tıŋı nə. Mə ku twá

nətv Yu nii təntə, ku yà nə mɛ, sə ku kə nə mu wa, dǎn pìi ku kə nə tian wa. ¹¹ Cuna tə dǎn twá Yu nii tə nə, tə pa à dwá cwəŋə, tə ga pa tian ja nə. ¹² Ku nətv dǎn bɪrɪ də, Yu nii tə mù cígá yɪ ku nan Yu con, Yu nii yoo tə də yɪ ku nan Yu con. Yu nii tə yɪ cígá, ku ga zɪən də. ¹³ Ku nətv dǎn yɪ ku bɪrɪ də, Yu nii tə, ku nə zɪən wàá ku pɪn tian janɪ liù naaa? Abada! Ku tà nətv! Yá cuna dǎn nə twá won tə, ku nə zɪən nə, tə ma gu nə. Ku nətv tɪn, sə ku pa ba lwarɪ cuna nə ba zɪən nətv, də nətv tə nə dwə won mama.

Janə tə, ka yoo nə dà zənzən

¹⁴ Nə yèé zəni də, Yu *nii tə yɪ ku nan Yu con. Yá à mù yɪ ndə yonɪ nə, cuna nə yè, à ga yɪ ləzwənə mùú. ¹⁵ À tɪŋa yìèn, à nə yèrɪ tə dèñ. Ku tə à nə pìà, sə à fwa, ku tà ku mù nə à yàá fwa. Yá ku tə, à nə culi, mə ku mù nə, à yàá fwa. ¹⁶ Də à nə fwa yìèn tə, à nə ba pìà, ku bɪrɪ də, à sèe də, Yu nii tə zɪən. ¹⁷ Sírún nə, à mù nə kúú ba tə yìèn təntə tɪŋa, ku dǎn yɪ cuna tə, tə nə wulə də nə, nə tɪŋa tə. ¹⁸ À dǎn yèé də, à mù yɪ ləzwənə, à yɪra ga ba won mama jə ku nə zɪən. À yàá pìà, sə à fwa zəni. Yá ku dǎn nə yí, sə à fwa zəni tə, à kúú wàrɪ ku à fwa. ¹⁹ À yàá pìà, sə à fwa zəni, yá à ba zəni təntə fwa. Lwanɪ tə, à nə ba pìà, sə à fwa, mə ku nə à fwa. ²⁰ Də à dǎn nə fwa ku tə, à yàá nə ba pìà, ku pìà ku bɪrɪ də, ku ká tà à tətə nə fwa tə, ku dǎn yɪ cuna tə, tə nə wulə də nə, nə pɪn à fwa tə. ²¹ À dǎn lwarɪ cwəŋə təntə nə yɪ nətv. Ku yɪ mǎŋá tə, à nə pìà, sə à fwa zəni, lwanɪ tə nə yàá wulə à səpunɪ nə,

sə tə cì à yáá nə. ²² À jə pupwəŋ zənzəŋ də Yɯ nii tə à waa con. ²³ Yá à dǎn yèé də, dǎn duən wulə də nə, tə nə pìà tə kálí nə, sə à twá cwəŋə tə, kɯ nə ba zìən mǎŋá mama. Kɯ yoo təntə dǎn jaŋa də kɯ tə, à pubɔŋa nə bɪrɪ də, kɯ zìən. Kɯ mù nə pɪn, cuna dǎn twá də Yɯ nii tə, ɯ nə pɪn *Moyizə nə, tə pa à jì ndə bǎn diè liù nə. ²⁴ Nèŋ à nə, à jigə pucɔnɪ liù. À wǎrì tian yáá nə à jén. Wǎà nə wǎá nə ɯ jonə tə juŋ wa? ²⁵ Nə kəni Yɯ lèèè nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yɪrɪ. Kɯ dǎn nə yɪ à fira nə, à yɪ Yɯ nii tə, ɯ nə pɪn Moyizə nə, yonɔ à pubɔŋa wa. Yá kɯ nə kúú twá à tutɔnɛɛ nə, à yɪ cuna yonɔ, tə nə twá Yɯ nii tə nə, ɯ nə pɪn Moyizə nə, tə ja.

8

Yɯ-Siŋu tə dí dǎn cuna yuu wa (Galasi tián 3.13-14; 5.16-25)

¹ Síún nə, Yɯ ba lià tə, ba nə yɪ Zwezi-*Kərisə nə tɪ bǐrà bǐrì, sə ɯ cùgò ba. ² Kɯ nətɯ bɪrɪ də, liù nə yɪ Zwezi-Kərisə nə tɪ, Yɯ-*Siŋu tə, kɯ nə pɪn mɪ, dǎn nə yɪ ɯ cwəŋə. Yá cwəŋə təntə pɪn, Yɯ jon nə cuna yoo wa də tian yoo wa. ³ Ləzwəŋə bwǎnì tə pɪn, Yɯ *nii tə, ɯ nə pɪn *Moyizə nə, yà wǎrì kɯ yoo təntə kɯ tɔŋa. Yá Yɯ dǎn wǎnì ɯ tɔn kɯ yoo təntə. ɯ pɪn ɯ biù Zwezi jì ləzwəŋə, ndə cuna lià tə nə. ɯ twi tia yuu wa, sə ɯ jon cuna lià ba cuna wa. Yɯ twá nətɯ, ɯ cùgò cuna dǎn ləzoni yuu wa. ⁴ Yɯ fwa kɯ nətɯ, sə kɯ pa nə wǎnì nə ya cígá tián ɯ yáá con, sə nə na dǎn nə tɔn kɯ tə mama, Yɯ nii tə nə bɪrɪ də, nə mɛ, sə nə tɔn. Kɯ mù nə pɪn, nə

kùò tà nè tətə fira tə nè kəni nəba cwəŋə wa. Kù dàń yí Yı-Siŋu tə nè kəni nəba cwəŋə wa. ⁵ Lià tə, ba nè yí ba tətə fira nè kəni ba cwəŋə wa, ba yáá tŋa ba pùé yokukwınan fira. Yá lià tə, ba nè yí Yı-Siŋu tə nè kəni cwəŋə nè, ba mù yí ba twá kù tə nè, Yı-Siŋu tə nè pìà. ⁶ Liù pubŋa nè wulə v pùé yokukwınan fira yuu wa, v yí v vələ tian wa. Yá liù tə, v pubŋa nè twá kù tə nè, Yı-Siŋu tə nè pìà, v yí v vələ mı wa, kù nè ba zwèè Yı con, də bıcan sié wa. ⁷ Liù tə nè tŋa v pùé yokukwınan fira, v yí Yı dŋv. U ba Yı nii tə zilí, v ga wàrì kù v zilí tətə. ⁸ Lià tə, ba nè twá ba pùé yokukwınan fira nè, ba wàrì Yı pùé ba poli. ⁹ Á mù kùò tà lià tə, á nè twá á pùé yokukwınan fira nè. Á mù dàń yí á twá kù tə nè, Yı-Siŋu tə nè pìà, kù nè wulə də aba yırı. Də liù nè ba Zwezi-Kərisə Siŋu* tə jə, v tà v mù liù. ¹⁰ Á tətə yí kálú, sə á tı á cuna tə yırı. Yá á dàń nè yí Zwezi-Kərisə lià tə, Yı pın á jì cígá tián v yáá con. Kù mù yırı nè, Yı pın aba Siŋu də mı. ¹¹ Yı nè pìi v bwin Zwezi-Kərisə v li tian wa. Də v Siŋu tə dàń nè wulə də aba, v mù Yı tə, v nè bwin Zwezi v li tian wa, v wá twá v Siŋu tə nè, kù nè wulə də aba, v pa á yıra tə nè mə, sə tə tı pìi, tə na mı.

(Kolosə tián 3.1-6; Galasi tián 4.4-7; 1 Zwan 3.1-3; 2 Korəntə tián 4.16-18; 5.1-5)

¹² Á nubıa-ba, nè mù dàń yí ndə jıŋa nè. Yá jıŋı tə, kù nè wulə nè yuu wa, kù tà ləzoni pùé

---

* **8:9** 8.9 Də ba nè wó, Yı-Siŋu, nè à yèè Zwezi-Kərisə Siŋu, kù mama yí won nədv, Yı də Zwezi-Kərisə nè yí nədv tə yırı.

yokukwɪnan fira juɪ. Nə kúò wà mɛ, sə nə pìi nə twá nə tətə pùé yokukwɪnan fira nə. ¹³ Á nə twá á tətə pùé yokukwɪnan fira nə, tian wá ja aba. Yá á nə twá Yɪ-Siɲu tə nə, á pwèe á tiàn də á pùé fira tutɔnkukwɪnan tə, á wá ya mi wa, ku nə ba zwèe Yɪ con. ¹⁴ Ku dàń pià ku biri də, lià tə mama, Yɪ-Siɲu tə nə kəni cwəɲə wa, yɪ Yɪ bia. ¹⁵ Yá Siɲu tə, Yɪ nə pɪn aba, ku tà Siɲu tə, ku nə wá pìi ku kə aba ywəɲə tutunan wa, sə fən ja aba. Ku yɪ Siɲu tə, ku nə pɪn, á jì Yɪ bia. Ku mù dàń nə pɪn, nə wáá nə boɲə Yɪ, nə wú: «Baba, nə nyina Yɪ!» ¹⁶ Yɪ-Siɲu tə tətə biri nəba nə waa con də, nə cígá yɪ Yɪ bia. ¹⁷ Də nə dàń nə yɪ Yɪ bia, ku mɛ, sə nə ja tori v con. Də nə nə sèe nə twá Zwezi-Kərisə nə, nə dó v càn tə, sə nə twá də wá, nə na dun, nə mù də v mù wá tàrì wiən tə, Yɪ nə kàn nii, sə v pa nəba.

Yɪ pià, sə nə twá nə ya v dun tə wa

¹⁸ À mù con, à buɲa də, càn tə tə nə wulə tə wa, síún máɲá ku tə wa, yɪ tutu dun tə nə, Yɪ nə wá biri nəba. ¹⁹ Wiən tə mama, Yɪ nə fwa tə dànì də bìbàrù, máɲá təntə, Yɪ nə wá biri v bia tə dun tə nəpon nəpon. ²⁰ Wiən tə mama, Yɪ nə fwa twi tə jì wiən tə nə wá cɔɔ. Ku tà wiən tə tətə nə pià ku nətɔ tə, ku yɪ Yɪ nə pɪn, ku tɔn. ²¹ Də ku nətɔ mɛ, yala tə wulə tə pa wiən tə mama nə, Yɪ nə fwa, v nə wá jon tə mama diàn tə wa, tə nə cògà tə yɪ. Tə dàń wá tɪn tə tiàn, ndə Yɪ bia tə nə tɪ ba tiàn v dun tə wa nətɔ.

²² Yá nə dàń yèé də, zèn mama, wiən tə mama, Yɪ nə fwa, wulə wɔwalɔ də càn wa, ndə kan nə pià v lɔrì biú, v ga ní. ²³ Yá ku dàń tà wiən təntə

cıı, ku yi də nə mù là tə mə, Yu nə kən v Siņu tə nə bicanı wa. Nə də yi nə ní nə waa con, nə ma dənì máńá tə, nə nə wá jì Yu bia cígá, sə Yu ga jon nə də nə yıra tə mama. Ku yi nətv nə də con, yá nə mù ga dí yáá nə na Yu-Siņu tə, ndə təntən won nə, Yu nə pın nəba, ku nə bırı də, nə wá na wiən tə duən tə mama. ²⁴ Yu jon nəba, ku pa nə jə yala də, nə wá na ku tə, v nə wá pa nəba. Yá liù nə jə won yala, v nə twi v na ku, ku ká tà yala yoo. Won tə, liù nə ni, v kúđ wáá yala v kəni ku nə naaa? ²⁵ Yá nə yala tə nə yi nə ken won nə, nə nə ba ja, ku wá pa nə diàn ku də pínú.

²⁶ Ku tə də ku nə súde lá, Yu-Siņu tə yáá bà ku san nəba, nə bwànì tə yırı. Nə yèri won tə, nə mə, sə nə lòri Yu con, nə yıjıni máńá wa. Yá Yu-Siņu tə mù dən yáá jon nə yuu nə, ku lòri Yu də ku ní, nii nə wàri ku yoo ku maņa. ²⁷ Yu də yèé ku tə nə wulə ləzwənə mama bican wa, v ga yèé ku tə, v Siņu tə nə pià. Yu-Siņu tə yi ku lòri Yu ndə Yu nə pià, sə ba lòri wá nətv, ku pın là tə nə, ba nə yi v mù Yu nə ti.

(Efezə tián 1.3-12; Romə tián 5.1-11)

²⁸ Nə tə yèé də, Yu yáá fwa yoo mama, sə ku kwen là tə, ba nə swə v mù Yu. Yu dí yáá v tın cwəŋə, v twá ku nə, v ma kúri ba mù là təntə. ²⁹ Yá ba mù là təntə, v nə dí yáá v kúri, v dí yáá v kə v síri də, sə v pa ba nyın də v biú Zwezi tə. Ku nətv dən wá pa, v biú tə ya v bikwıa bia kapıpv wa. ³⁰ Là tə, Yu nə dí yáá v kə ba síri, v dí yáá v kúri ba də. U nə kúri ba, v pın ba jì cígá tián v mù Yu yáá con. Yá v nə pın ba jì cígá

tián v yáá con, v dàn pɪn ba v dun tə də.

Yɪ sonu tə nə mə nətʋ

³¹ Bèèèe nə nə kúv wá swìn? Də Yɪ nə wulə də nəba, wàà nə wá zàn v zɪɣɪ nə nə? ³² Yɪ wà v biú tə tətə nə cì, v dàn ká dé càn tə. V sèe v yá wá ləzoni jìàn wa, v pa ba gu wá nə mama yuu yɪɪ. Bèèèe dàn nə kúv cìgà, sə v sùrí wiən tə mama v biú tə nə v pa nəba? ³³ Wàà nə wáá v bɪɪ də, nə mù là tə, Yɪ nə kúrí, cùgù yoo v yáá con? Yɪ tətə dàn nə pɪn, nə jì cìgà tián v yáá con. ³⁴ Wàà nə wáá nə bùrà v bùrì, sə v cùgù nəba? Zwezi-*Kərisə tɪga. Kɪ tə nə dwə, v pɪɪ v bwin v nan tɪan wa. Yá v dàn wulə Yɪ jɪzən† vàn nə, v lòrì Yɪ nə yuu yɪɪ. ³⁵ Bèèèe won dàn nə kúv wáá nəba, kɪ lɪ Zwezi-Kərisə sonu tə wa? Kɪ yɪ càn zənzən naaa? Nə à yèé pucvni naaa? Nə à yèé càn tə, là nə kəni nəba tə wa naaa? Nə à yèé niən nə jə nəba naaa? Nə à yèé zɪɪ nə jə nəba naaa? Nə à yèé yoo tə kɪ nə pìà nəba, sə kɪ gu naaa? Nə à yèé ba nə wá kə lagɪɪ sùú nə bɪan nə naaa? ³⁶ Kɪ púpúní Yɪ sagɪ tə wa, kɪ wú:

«Máná mama ba pìà ba gu nəba, n mù yɪɪ. Ba ja nəba ba fwa ndə pee nə, ba nə ja vèli nangura diè wa».

³⁷ Yá yìèn təntə mama wa, nə yáá dé diàn tə nə dwə diàn yɪɪ mama, kɪ twá də liú tə, v nə sóní nəba. ³⁸⁻³⁹ À mù zén à yèé də, cìgà mama won təlɔ́, kɪ nə wá lɪ nəba Yɪ sonu tə wa, v nə twá nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nə, v bɪɪ nəba. Kɪ nə yɪ tɪan, nə à yèé mɪ, nə à yèé *malɪkə, nə à yèé

† **8:34** 8.34 Ka jèn pìú jɪzən vàn nə yɪ dun bwálí.

wiən tə, tə nə dé diàn luv ku tə yuu wa, nə à yèé síún máńá ku tə wiən tə, nə à yèé máńá tə, ku nə wá bà wiən tə, nə à yèé diàn tián, nə à yèé lanworu diàn, nə à yèé tia yuu diàn, nə à yèé won don mama, Yu nə fwa, ku wàrì nəba ku li Yu sonu tə wa.

9

*Yu kúrí Yizərayelə lià dwíí tə
(Romə tián 10.1)*

¹ À mù də Zwezi-*Kərisə vwə duən nə, ku ga yi cígá nə, à wá swìn, à bá kuni kunkun. Yu-*Sińu tə, ku nə wulə à pubuńa wa, biri də, ku yi cígá. ² À pùé cùgù zənzən, à yira ga wiri máńá mama. ³ Cígá mama à tətə yà swə, sə Yu cùgù à mù, sə v ga pwèe à də Zwezi-Kərisə duən nə, də ku yà nə wá pa lià tə, ba nə luri à mù də ba mù me dwíí nədu wa, ba ga yi à nubia tə boli v yira. ⁴ Ba mù nə yi *Yizərayelə lià tə, Yu nə kúrí, sə v pa ba jì v bia. U biri ba v dun tə. U jin *nimaru də ba. U twá də *Moyizə v pa ba v *nii tə. U pin cwəńə, sə ba tun ba pa wá. U kàn nikanan də ba. ⁵ Ba dwíí tə dəkuu yi ku nan nə nıbara-ba dwíí tə wa. Mə ba mù dwíí tə wa nə, ba luri Zwezi-Kərisə ndə ba nə luri ləzwənə nətu. U mù Zwezi-Kərisə təntə nə yi Yu, v ga wulə tə mama yuu wa. Nə pian dun me wá máńá də máńá, ku nə ba zwèe. Amına!

*Lià tə, ba nə yi Yu bia cígá cígá
(Galasi tián 4.22-31)*

⁶ Ku tà à pìà, sə à biri də, Yu nikanı tə dāń jigə tutu. Ku cígá wa nə, ku tà lià tə mama

Yizərayelə là tə nə luri, nə yi Yizərayelə là cígá cígá. ⁷ Yá ku ma tà là tə mama, ba nə luri ba *Abərahame† dwíi tə wa, nə yi v bia cígá cígá. Cígá, Yu swìn Abərahame con, v wú: «N wá twá də *Yizakə n na dwíi, ku bon n yiri». ⁸ Nèh, ku yoo təntə dèh. Yu bia cígá cígá yi bia tə, ku nə twá də v nikanı tə, ba ma luri ba. Ku tà bia tə, bæe də kan nə pèh duən nə, ba ma luri də ba tətə fira. ⁹ Á nənə ku tə, Yu nə swìn v nikanı tə wa. U swìn, v wú: «Ku máná təntə tətə wa nə wá ku bà ku yí, à wá pií à bà, də Sara luri biú».

¹⁰ Yá ku tà ku ciı. Rebeka də luri yiywee bələ nə nıbe Yizakə nə. ¹¹⁻¹³ Də v tə wà yiywee bələ təntə luri, sə ba fwa zəni, nə à yəé lwanı, Yu swìn v con, v wú:

«Zuvu tə wá jì nyánú tə tütònù. Ku yi ndə ku nə púpúnı Yu sagı tə wa, ku wú: «À sónı *Zwakəbə, à ga varı Esau à dugv.»

Ku yoo təntə tvn, sə ku pa ku tə, Yu nə dí yáá, v tanı v tún tə nii sú. Yu tətə nə yáá kúrí là tə. Ku tà ba tutunan nə yáá pa v kúrí ba, ku yi v tətə fira nə, v yáá twá v ma kúrí ba.

(Romə tián 11.22, 30-36)

¹⁴ Bèeèe nə nə kúú wá swìn? Ku pià ku burı də, kunkun yìèn wulə Yu də con, naaa? Abada! Ku tà nətv! ¹⁵ Yu swìn *Moyizə con, v wú: «Á wá dəri liù tə yinəgə zənzən, à nə pià, sə à dəri v yinəgə zənzən. Á ga wá ya zəni à pa liù tə nə, à nə pià, sə à ya zəni à pa wá». ¹⁶ Ku nətv

* **9:6** 9.6-7 Yizərayelə là də Abərahame dwíi me yi won nədv.

† **9:7** 9.6-7 Yizərayelə là də Abərahame dwíi me yi won nədv.

dàñ biri də, Yu fira tə ba ləzoni fira nə twá. Tə ma kúv ba ba kajaŋa də nə twá. Tə yi tə twá də v m̀ Yı tətə, v nə dəri yinəgə zənzən. ¹⁷ Ku púpúní Yı sagı tə wa də, Yı sẁn *Farawon con, v wú: «N yi à sını à tún mú pıú, sə máŋá tə, n nə vıga à nii, sə à biri mú à diàn tə, sə à yırı zv luv mama wa». ¹⁸ Ku biri nəba də, Yı yáá dəri liù tə yinəgə zənzən, v nə pià, sə v dəri ku tíu yinəgə zənzən. Yá v yáá pa liù don də vı v m̀ Yı nii, ku ga yi Yı tətə nə pià ku nətv.

Yu kúrí lià dwíó tə duən də wa

¹⁹ Ku wáá ku pın liù bwe nə, v wú: «Də ku nə yi nətv, b̀eèe nə pın, Yı yáá caga lià duən nii nə, ba nə fwa cuna yırı? Liù t̀lé v nə wáá yoo v fwa, də ku nə tà ku tə, Yı nə pià». Yá à m̀ wá le ku tíu, à wú: ²⁰ «N m̀ dàñ nə yi wáá, v ma di tútúná nətv də Yı?» Liù nə ma wùrú, wùrú tə wáá ku tíu con ku sẁn, ku wú: «B̀eèe nə pın, n ma nə nətən?» ²¹ Liù tə, v nə ma wùrú tə, jə cwəŋə, sə v fwa ku tə, v nə pià də dɔɔ tə. V wáá dɔɔ tə v pwèe bələ, v ti ku v̀n don, v ma fwa wùrú nəzəŋu, ba nə li ba tún, ba ma tuŋa dun tɔtɔnan. V ga ti ku don tə, v ma fwa wùrú, ba nə ma tuŋa diun mama.

²² Yu yà pià v biri də, v lıŋa zaŋa, v ga jə diàn də. Yá v jın pınú zənzən də lià tə, v lıŋa tə nə zaŋa ba yuu wa, v yà nə me, sə v c̀g̀ ba v pa, ba jén v yáá con míámíán. ²³ Ku máŋá nədv təntə wa, Yı yà pià, sə lià tə lwarı v dun tə nə dáá zənzən nətv. V dəri lià duən yinəgə zənzən, v ga dí yáá v tanı ba v tún, sə ba twá ba ya v dun təntə wa. ²⁴ Nə m̀ nə yi ba lià təntə. Nə mama

yí là tə, Yı nə kúrí, sə nə ya v là. Kúv tà *Zwifə-ba dwíí tə cıci nə, v kúrí, v kúrí dwíé tə duən tə də. ²⁵ Kúv yí ndə kúv nə púpúní Yı nii *sùsùnə Oze sagı tə wa, kúv wú:

«Dwíí tə, kúv yà nə tà à mù nyiən, síún nə, à wá bon kúv à mù nyiən. Dwíí tə, à yà nə ba kúv swə, síún nə, à wá bon kúv dwíí tə, à dàń nə swə kúv. ²⁶ Yá bwálí tə nə, ba yà nə swın ba con də, ba tà à mù Yı là, ba dàń wá bon ba, Yı tə, v nə wulə mıı wa, bıa».

²⁷ Yı nii sùsùnə *Ezayi də swın *Yızərayelə dwíí tə yoo, v bırı, v wú:

«Yızərayelə dwíí tə də nə swə kúv wá yà dání ndə mııv nii kasııv nə, ba là mancın cıci, nə Yı wá jon ba cına wa. ²⁸ Kúv tə Yı nə swın də, v wá fwa tıa yuu wa, v bá dán v ma tıv kúv, v zwèe».

²⁹ Ezayi tə kúv dí yáá, v swın, v wú:

«Yı tə, v nə wulə tə me yuu wa, nə yá nə dwíí tə wa là duən, sə ba yà lá. Kúv nə tà nətı, də nə yà jigə ndə *Sodómə tián də Gomərə tián nə».

(Romə tián 10.3, 16-21; 3.19-29; Galasi tián 3.8-14)

³⁰ Bèèè nə nə kúv wá swın? Là tə, ba nə tà Zwifə-ba mù yà ba ba tián kálú, sə ba ya cıgá tián Yı yáá con. Yá síún nə, ba jigə cıgá tián Yı yáá con, ba nə keni ba waa Zwezi-Kərisə nə yırı. ³¹ Yá Yızərayelə là tə mù yà yı ba kálú ba tián, sə ba twá Yı *nii tə nə, sə ba ma ya cıgá tián Yı yáá con. Yá ba wà wání ba twá Yı nii tə nə, ndə kúv nə me nətı, ba va ba yı kúv yígúré.

³² Bèèè dàń nə pın, ba wà cıgá tián jı Yı yáá

con? Yı̀zərayelə là yà pìà ba twá ba tutunən nə, ba ma jì cígá tián Yı̀ yáá con, yá ba ga kúè wà ba waa ken Yı̀ nə. Kú mù nə pın, ba vı liù tə, Yı̀ nə tun, ndə là nə bwın ba tián kapan tə nə, ba tv. ³³ Kú púpúnı́ Yı̀ sagı tə wa, kú wú:

«Nèñ à tún kapan Siyon‡ nə, là nə mà ba nəε kú nə, ba twı. Kú yı kapan tə, kú nə pın là dɔga cwəŋə, ba jén. Yá liù tə, v nə keni v waa liù tə nə, Yı̀ nə tun, cavıra ba yı kú tíú».

10

(Romə tián 9.1-5; Galasi tián 3.21-29)

¹ À nubıa-ba, à swə zənzən à waa con, sə Yı̀ jon *Zwifə-ba mama ba cuna wa. À dǎn ga lǒrı Yı̀ kú yoo təntə yı̀rı. ² À wáà à swın də, ba kəni ba kajaŋa mama, sə ba wàní ba tun ba pa Yı̀ nə. Yá ba dǎn nə yèrı cwəŋə tə, ba nə mə, sə ba twá ba ma tun kú. ³ Ba wà lwarı nətv tə, Yı̀ nə yáa pa liù jì cígá tíú v mù Yı̀ yáá con. Kú dǎn pın, ba pìà ba təntıan cwəŋə, sə ba ma wàní ba jì cígá tián Yı̀ yáá con. Yá ba ga vı, sə ba twá Yı̀ cwəŋə tə mù. ⁴ Zwezi-*Kərisə twı v pa Yı̀ *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, cwəŋə tə yı kú yígúré. U fwa nətv, sə Yı̀ pa liù tə mama, v nə ken v waa v mù Zwezi-Kərisə nə, jì cígá tíú Yı̀ yáá con.

⁵ Máná don wa, Moyizə nə púpúnı́ Yı̀ nii tə, v bırtı nətv liù nə mə, sə v twá kú nə, v ma jì cígá tíú Yı̀ yáá con. U púpúnı́ kú, v wú: «Liù tə mama, v nə twá Yı̀ nii tə mama nə, kú tíú wá

---

‡ 9:33 9.33 Siyon yı paan tə, Zwerizalemə nə lwè kú yuu wa, yı̀rı nədwan.

na mu». ⁶ Yá ku dàn nə yi nətv tə, liù nə kəni v waa Yu nə, v ma jì cígá tíú v mù Yu yáá con, ku púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: «Dàn ká swìn n waa con, n wú: <Wàà nə wá dì Yu *sàh nə?> Ku dèh nə yi: Wàà nə wá dì v bon Zwezi-Kərisə, sə v cú? ⁷ Nə à yèé: Dàn ká swìn n waa con də, n wú: <Wàà nə wá cú tia dèh nə?> Ku dèh nə yi: Wàà nə wá cú tia dèh, v bon Zwezi-Kərisə, sə v bwin v nan tian wa? ⁸ Yá ku púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: <Yu sugu tə bwələ n yira. Ku wulə n nii wa, ku ga wulə n bican də wa>». Mə ku sugu təntə nə, nə kàrì nə biri lià nə, nə ga swìn ba con, sə ba kə ba waa Zwezi-Kərisə nə wuu. ⁹ Də n nə swìn n biri n nii wa də, Zwezi-Kərisə yi *Yuu-Tiu lià yáá con, n nə kə n waa v nə, n ga pa cígá də, Yu bwin wá v li tga wa, Yu wá jon mú. ¹⁰ Ku yi cígá, də n nə ken n waa Zwezi-Kərisə nə, Yu wá pa n jì cígá tíú v mù Yu yáá con. Də n nə kúv swìn n biri n nii wa də, Zwezi-Kərisə yi Yuu-Tiu lià yáá con, Yu wá jon mú. ¹¹ Ku yi ndə ku nə púpúní Yu sagi tə wa, ku wú:

«Liù tə mama, v nə ken v waa Zwezi-Kərisə nə, cavira bá yí wá».

¹² Mə ku yi nətv ku pa dwíé tə mama nə. Ba tə nə yi Zwifə-ba, də ba tə nə yi *Gərekə-ba. Ba mama Yuu-Tiu yi nədv. V mù nə tàrì v jujə tə, v pın lià tə mama nə, ba nə boŋə ba kəni v nə.

¹³ Ku yi ndə ku nə púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: «Liù tə mama, v nə boŋə v kəni Yuu-Tiu yiri tə nə, Yuu-Tiu wá jon ku tíú».

Yizərayələ lià wà Zwezi-Kərisə soywáŋú tə

sèe

(*Marəkə 16.15-16; Tɔtvnan 13.45-49*)

14 Yá ku dàn yi ku wá twá nətə, liù ma bon ɔ kə *Yuu-Tiu nə, də ɔ nə wà ɔ waa ken ɔ nə? Liù wá fwa nətə, ɔ ma kə ɔ waa Yuu-Tiu nə, də ɔ nə wà ni də, ba swìn Yuu-Tiu yoo? Liù wá fwa nətə, ɔ ma ni də, ba swìn Yuu-Tiu yoo, də liù nə təlɛ́, sə ɔ swìn ku ɔ bɪrɪ? 15 Lìà wá fwa nətə, ba swìn ku ba bɪrɪ, də ba nə wà ba tɔn? Ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Lìà tə, ba nə swìn suywánú tə ba bɪrɪ, ba vɛli jə pupwən».

16 Ba mama dàn ga nə wà Yɪ suywánú tə nii zílí. Yɪ nii *sùsùnù *Ezayi də swìn ku yoo, ɔ wú: «Yuu-Tiu, wàà nə pɪn cígá nə suywánú tə nə?»

17 Ku nətɔ bɪrɪ də, ka kə waa Zwezi-*Kərisə nə, yi ku yáá twá də ku tə, liù nə yáá ni, də ba swìn ba bɪrɪ. Yá ku suywánú təntə nə yi Zwezi-Kərisə suywánú tə.

18 À dàn pià, sə à bwe à jén: ku yi *Zwifə-ba wà ku sugɔ təntə ni naaa? Ba ni ku zəni! Ku púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Ba ni *tɔtvna tə sugɔ tia yuu bwálí mama. Ba sùràn tə ga va tə yí lɔv yígúré».

19 À tə kúù pià, sə à bwe à jén: Zwifə-ba yi ba cígá yà wà ku nətɔ lwarɪ, naaa? Yɪ dí yáá ɔ pa *Moyizə swìn, ɔ wú:

«À wá pa lià tə, à yà nə ba jələ ndə dwíí nə, yimən ja aba. À wá pa á lɪɲa zàn lià tə yuu wa, ba tə nə ba yənu jə».

20 Ku mù nə, Yɪ nii sùsùnù Ezayi də jɪn wɔdɪɔ, ɔ swìn Yɪ yoo, ɔ wú:

«Lìa tə, ba yà nə ba nə pìà, mə ba mù lià təntə
nə ni nə. À biri à tiàn lià tə nə, ba yà nə
ba boŋə ba kəni à nə».

²¹ Yá Yu swìn Yizərayelə lià tə mù yoo, v wú:
«Dün mama, ku nə zıgı jıjı ku va ku yí titın, à
yáá te à jun á dwíí don con, yá ku vi, sə
ku sèe à nii, yá ku ga zıga à nə».

11

Yu wà Yizərayelə lià dwíí tə vi v dugv
(Romə tiàn 9.31-33)

¹ À dän bwe, sə à jén: Yu yi v vıga v tətə
dwíí tə naaa? Abada! Ku tà nətı! À də tətə
yi *Yizərayelə lià biú. À yi *Abərahame nàú,
Benzwamen dwíí dəkuu tə wa liú. ² Yu wà v tətə
dwíí tə, v nə kúrí fuən fuən, vi v dugv, abada. Á
yèé ku tə, Yu sagı tə nə swìn Eli yuu wa, májá
tə wa, v nə caga Yu v biri də, Yizərayelə lià tə
wà zəni fwa. ³ V swìn, v wú: «*Yuu-Tiu ba gva
n nii *sùsùnà tə, ba mà n *joni kúró tə ba dı. À
mù cıı dän nə ga, yá ba ga tə pìà, sə ba gv à
də». ⁴ Bèèèe nə Yu dän le wá? Yu le wá v wú:
«À li bara mürè barpe (7 000), à tún vən nə, à nə
tı ba. Lià təntə tə wà nadwana yuu twı kunkun
yu tə, ba nə boŋə <Baalə>, yáá con, ba ma jun
wá». ⁵ Zèn ku tə də yi ndə ku nə. Lià mancın
tə wulə Yu nə twá v pubwanv tə nə, v kúrí ba.
⁶ Yá ku dän nə yi Yu pubwanv, tə nə pın v kúrí
ba, ku biri də, ku tà ba tutııı yırı. Də ku yà nə
yi ba tutııı yırı, Yu pubwanv tə yá bá ja dən.
⁷ Ku dən nə yi bèèèe? Won tə Yizərayelə lià yà

nə pià, ba wà kv nı. Yá lià mancun tə, Yı nə kúrí Yızərayelə lià tə wa, ba mù nı kv tə, ba nə pià. Ba duən də yun yà dà, ⁸ ndə kv nə púpúnı Yı sagı tə wa, kv wú:

«Də zèn mama, Yı pın ba pubuŋa tə dwèe. U púé ba yía nə, ba dän ká na. U swın ba zıan, ba dän ká ni».

⁹ Pıú Davidə də swın, v wú:

«Pa ba cànı tə, ba nə dé jı won, kv ja ba, ndə ba nə ken nyalı, ba ma ja ganəŋv nətv. Pa tə cànı təntə ya ndə buv nə, sə ba tv kv wa. Pa ba na càn zənzən, kv dèń nə. ¹⁰ Pa ba yía jén, ba dän ká na lá. Kə càn ba nə zənzən, n ga pa ba kwá tia, máŋá mama».

¹¹ À dän bwe, sə à jén: Zwifə-ba mà ba naa nə ba tv, sə ba kúv dän ká piı ba zàn míámían naaa? Abada! Kv tà nətv! Yá Zwifə-ba nə vıga Yı *nii tə, ba ga tv tə, dän nə pın, Yı piı v jon dwié duən ba cuna wa. Yı fwa kv nətv, sə v pa, kv wugwıv ja Yızərayelə lià tə. ¹² Ba nə vıga Yı nii tə, ba ga tv tə pın, Yı fwa zəni zənzən lià tə mama yıra. Zwifə-ba kwın kv tə nə, ba yà nə mε, sə ba na, kv ga pa Yı fwa zəni zənzən dwié tə duən tə mama, ba nə tà Zwifə-ba yıra. Kv nətv dän bıri də, máŋá tə, Zwifə-ba mama nə wá piı ba bà, Yı zəni tə dän wá kwen kv súrı.

Nətv Yı nə jon lià tə, ba nə tà Zwifə-ba ba cuna wa

(1 Korəntə tián 4.7; 10.11-12)

¹³ Síún nə, à dän pià, sə à swın á mù lià tə, á nə tà *Zwifə-ba con. À yı Yı *təntənv, v nə tvn á mù lià tə, á nə tà Zwifə-ba con. À jələ də

tətɔŋɪ təntə, Yɪ nə pɪn nə, jə dən̄ kɜ doni won mama. ¹⁴ À swìn kɜ tətɔŋɪ təntə yoo Zwifə-ba con, sə à pa kɜ wɔgwɜɜ ja à dwíí tíán Zwifə-ba, sə kɜ pa ba duən pìí ba bà Yɪ con, sə ɜ jon ba ba cuna wa. ¹⁵ Máná tə, Yɪ nə dɔɡɜ Zwifə-ba vàn nə, ɜ mù də dwíé tə duən tə mama là lɜɜ wa, pìí ba kə duən yuu. Yá máná tə, Yɪ nə wá pìí ɜ ja Zwifə-ba ɜ kə ɜ con, kɜ dən̄ wá ya nətə? Kɜ wá ya ndə là yà nə tɪga, yá ba dən̄ ga pìí ba bwɪn ba nan.

¹⁶ Nə yèé də, ba nə pɪn dipen təntən kukuu Yɪ nə, kɜ pìà kɜ bɪrɪ də, dipen tə mama dən̄ yɪ Yɪ nə tɪ. Ba nə kúv̄ pɪn wá tíú dagalɜ, kɜ pìà kɜ bɪrɪ də, kɜ nəɛ tə də yɪ ɜ mù nə tɪ. ¹⁷ *Yɪzərayelə là yɪ ndə sán tíú nə, Yɪ nə cwɛn. Yá ɜ ga gwəŋə kɜ nəɛ duən ɜ dɔɡɜ. N mù liù tə, n nə tà Zwifə, n yɪ ndə gau con tíú nə, Yɪ nə gwəŋə kɜ nəɛ, ɜ ja bà ɜ vwa ɜ marɪ sán tíú tə, nəɛ tə bwálí nə. Nəɛ təntə də dən̄ twá tə vaŋa tíú tə níá tə, ndə kɜ tətə nəɛ tə nə, tə yà nə ga kɜ yuu wa*. ¹⁸ Yá dən̄ ká ywán kɜ yoo təntə, n ma fwa fwíə Zwifə-ba yáá con, ba nə yɪ ndə sán tíú nəɛ nə, ba gwəŋə ba dɔɡɜ. Də n nə fwa fwíə nətɜ, sə n lwarɪ də, tíú dagalan nə pɪn dìn̄ kɜ nəɛ nə, kɜ tà kɜ nəɛ nə pɪn dìn̄ kɜ dagalan nə.

¹⁹ N wàá n swìn, n wó: «Yɪ dɔɡɜ Zwifə-ba duən vàn nə, ndə ɜ nə gwəŋə sán tíú nəɛ ɜ dɔɡɜ, sə ɜ ga ja à mù ɜ kə ɜ con, ndə ɜ nə gwəŋə gau tíú nəɛ, ɜ vwa ɜ marɪ sán tíú yɪra nətɜ». ²⁰ Kɜ yɪ

* **11:17** 11.17 Kɜ yɪ tíú, ba nə gwəŋə kɜ don naa, ba vwa kɜ yɪra, tə ga nu tə marɪ duən nə. Kɜ mù tíú təntə bɪa zɪŋɜ máná nə yí, kɜ dən̄ wá zɪn tíú tə, ba nə gwəŋə kɜ naa tə bɪa.

cígá. Zwifə-ba yi ndə tìú nɛɛ nə, Yɪ nə gwəŋə ɔ dʊɡʊ, ba nə wà ba waa ken ɔ nə tə yiri. N mù yi ndə gau tìú naa nə, Yɪ nə gwəŋə ɔ vwa ɔ marɪ sàń tìú yira, n nə keni n waa ɔ nə wuuu yiri. Dàn ká ywàń ku nɛtu, n ma fwa fwiə. N yi n mɛ, sə zùrì n yira! ²¹ Də Yɪ nə wà Zwifə-ba yá, ba mù yà ga nə yi sàń tìú tə nɛɛ tətə, n bɔŋa də, ɔ wàrì ku ɔ tɔŋa n mù yira naaa? ²² Cɔɡʊ yəbə, Yɪ yi wɔyɔwanyien, ɔ yoo cà də. Yɪ yoo cà là tə yuu wa, ba nə mà ba naa nə ba ga tu. Yá ɔ waa ywán n mù yuu wa, də n nə wà pìi n yá ɔ cwəŋə tə. Yá n dāń nə pìi n yá Yɪ cwəŋə tə, ɔ wá gwəŋə n də ɔ dʊɡʊ vàn nə, ndə tìú naa nə. ²³ Ba mù Zwifə-ba nə mɛ mánǵá don wa, ba pìi ba kə ba waa Yɪ nə, ɔ jə diàn, sə ɔ pìi ɔ kə ba, ba bwálí tə nə, ba yà nə wulə. Ku yi ndə ba nə gwəŋə tìú nɛɛ, ba ga pìi ba vwa tə ba marɪ tə bwálí nə. ²⁴ N mù liù tə, n nə tà Zwifə, n yi ndə gau tìú nɛɛ nə, Yɪ nə gwəŋə ɔ ja bà, ɔ vwa ɔ marɪ sàń tìú yira. Də Yɪ nə wàńí ɔ tun yoo, nɛtu liù mama yàá nə ba tɔŋa tián yira, n mɛ, sə n lwarɪ də, Yɪ tə wàá Zwifə-ba ɔ pìi ɔ kəni ba bwálí nə. Mə ba mù yà nə yi sàń tìú tə nɛɛ tətə.

Yɪ wá jon Yizərayelə dwíi tə ba cɔna wa mánǵá don wa

²⁵ À nubɪa-ba, à pìà, sə á lwarɪ cígá tə, ku nə sègè, sə á dānà ká bún də, á yi yənu tián. Cígá təntə nə yi *Yizərayelə là tə vàn don yun yin diàn. Yá ku wá ya nɛtu wuuu, ku va ku yí mánǵá tə wa, dwíé tə duən là tə, ba nə tà *Zwifə-ba, yá ba ga kəni ba waa Yɪ nə, nii nə wá cé. ²⁶ Ku

mù təntə kwa nə, Yı dàń wá jon Yızerayelə là à tə mama ba cuna wa, ndə ku nə púpúní Yı sagı tə wa, ku wú:

«Liù tə, ı nə jonə là à ba cuna wa, wá nan Siyon† ı bà. À mù nə wá pa *Zwakəbə‡ dwíí tə là à tə twá à nə. ²⁷ Nəń *nimaru tə, à nə wá tún à mù də ba pwərə wa, máńá tə, à nə wá kwen ba cuna tə à lı».

²⁸⁻²⁹ Zwifə-ba vıga Yı suywáńú tə, ku pa ba jì Yı dıńa. Ku yı nətu, sə ku pa Yı jon á mù là à tə, á nə tà Zwifə-ba, á cuna wa. Yı nə pın won, ı kúù ba pıí ı jonə ku. Yá ı nə kúrí liù, ı ba ı nii pıí ı kwàńí. Yá Yı yà kúrí ba, sə ba ya ı mù nyiən. U kàn nii də ba nıbara tə, ku mù nə pın, ı tə ma swə ba. ³⁰ Máńá don wa, á mù là à tə, á nə tà Zwifə-ba, á yà ba Yı nii zılı. Yá síún nə, Yı dəri á yinəgə zənzən, Zwifə-ba nə vıga ı nii tə yıı. ³¹ Zwifə-ba də con, mə ku wá ya nətu. Síún nə, ba ba Yı nii zılı, ku pa Yı pıí ı dəri á yinəgə zənzən. Yá máńá don dàń wá bà, ba də nə wá pıí ba kə ba waa Yı nə, sə ı ga dəri ba yinəgə zənzən. ³² Yı dàń nə pın ləzoni tə mama lwarı də, ba ba ı nii zılı, sə ı ga wàńı ı dəri ba yinəgə zənzən.

Yı dáá, ı doni won mama!

³³ Cígá mama, Yı dáá zənzən! U wəbuńa tə də ı yənu tə dèń lù zənzən. Liù mama wàrı

---

† **11:26** 11.26 Siyon yı paan tə, *Zwerizalemə nə lwè ku yuu wa, yıı nədwan. ‡ **11:26** 11.26 Zwakəbə yı dwíé dəkuren fugə bələ nyına. Yı pın wá yıı don, ku mù nə yı Yızerayelə. Zwakəbə yıı tə Yızerayelə dwíí tə mama yoo ku swın, sagı tə bwálı ku tə wa.

Yü conji tē dē nētü tē, Yü nē bürì lià bürà,
 v lwarì. ³⁴ Kū yì ndē kū nē púpúní Yü sagi
 tē wa, kú wú:

«Wàà nē yèó kú tē *Yüu-Tiu nē buḡa? Wàà nē
 wàá wá n kwè?»

³⁵ Wàà nē wàní v dí yáá v pa won Yü nē, sē kú pa
 Yü dē píí, v ḡwín kú tíú kú yurì? ³⁶ Cígá,
 wiēn tē mama nan v mù. Wiēn tē mama
 yì v mù nē, tē twá tē ma wulə, tē ga yì v
 mù nē ti. Nē pian dun Yü nē, máḡá dē
 máḡá, kú nē ba zwèè! Amüna!

12

Nētü Kərisə lià nē mē, sē ba ya

*(1 Korəntə tián 6.19-20; Efəzə tián 4.1-16; 1
 Piyerə 4.10-11)*

¹ À nubia-ba, à pià, sē à kwè aba, Yü nē dəri
 nē yinəgə tē yurì. Á pian á tián Yü nē, ndē won
 nē, ba nē ma fwa *jonji. Dē á nē fwa nētü, kú
 jonji tēntē yì ndē á mü nē, á pin Yü nē, yá kú
 ga wá poli v pùé zənzən. Mē kú mù nē yì cígá
 cígá bürà, á nē bwì Yü nē. ² Á kùdè dànà ká twá
 luv wiēn fira nē. Á kənə diàn, sē Yü pa aba
 pubundura, sē kú pa á mü tē lwàn. Kú mù nē
 wá pa á yəni kú tē, Yü nē pià. Yü pià, kú tē nē
 zien, kú tē nē poli v pùé, dē kú tē nē yì cígá.

³ Yü twá v pubwanv tē nē, v pa à jì v tütùnù.
 Kú mù nē pin, à wàá á liù mama con à swìn, sē
 v dàn ká kə v tián bwálí tē nē, v nē wà lá yí. Yá
 á liù mama dàn mē, sē v bún, v lwarì won tē, Yü
 nē tàrì v pa wá, kú twá dē v waa tē, v nē kən Yü
 nē. ⁴ Ləzwənə yura tē mama yì won nədü, kú ga

jə nandaran tə nə dáá. Yá nandəɔ mama də ga jə ku tutuŋi, ku nə ba nyin də ku don tutuŋi.

⁵ Mə ku yi nətu nə də con, nə nə yi Zwezi-
*Kərisə là tə. Nə dáá, nə ga yi yira nədu. Yá
nə dān marɪ duən nə, ndə nandaran tə nə marɪ
duən nə nətu. ⁶ Yu twá v pubwanv tə nə, v pa
tarpunan yirə yirə nə liù mama nə. Də Yu nə
pɪn mú tarpɪvn, sə n wàní v nii sùràn n jon n
swìn, n mɛ, sə n twá n waa tə nə, n nə ken Yu
nə, n ma swìn tə sùràn təntə. ⁷ Də Yu nə pɪn mú
tarpɪvn, sə n tun, n pa ba duən nə, sə n twá ku
nə, n tun n pa ba. Də Yu nə pɪn mú tarpɪvn, sə
n kàrì là duən, sə n kàrì ba. ⁸ Də Yu nə pɪn mú
tarpɪvn, sə n kwè là, sə n kwè ba. Də Yu nə pɪn
mú tarpɪvn, sə n pa wiən là nə, sə n pa tə ba də
n waa mama. Də Yu nə pɪn mú tarpɪvn, sə n ya
yáá tíú, sə n tun ku yoo tə də yawala. Də Yu nə
pɪn mú tarpɪvn, sə n dəri là yinəgə zənzən, sə
n tun ku yoo tə də pupwən.

(1 Piyerə 3.8-12; 4.7-9; Matie 5.38-48)

⁹ Á swéné là tə cígá cígá də á waa mama. Á
pɪan lwanɪ ya á culu. Á vwíə á tìàn won tə nə,
ku nə ziən. ¹⁰ Á dān swéné duən cígá cígá də á
waa mama, ndə nubɪa nə mɛ, sə ba sóní duən
nətu. Á kənə kajaŋa, sə á liù mama zilí v don
v doni! ¹¹ Á bɪbara á tun á pa *Yuu-Tiu nə də
á waa mama! Á dānà ká pa yayɪa zv aba! ¹² Á
fwa pupwən máŋá mama, yala tə yɪrɪ, á nə jə Yu
con. Á jana pínú càn tə wa, á ga jɪn Yu máŋá
mama. ¹³ Á pɪan wiən là tə nə, ba nə yi Kərisə
nə ti, ba ga ba won jə, sə ba ma san ba tìàn nə.

Ba tə, ba nə twi ba zuri á diè wa, sə á sèe á ja ba zəni.

¹⁴ Á lwərə Yı, sə ʋ fwa zəni lià tə yıra, ba nə kəni aba càn wa. Á dənà ká lòrì Yı, sə ʋ cùgù ba. ¹⁵ Də lià tə nə wulə pupwən wa, sə á də ya pupwən wa də ba. Ba nə kúè yı ba wulə kwirə wa, sə á də kwi də ba. ¹⁶ Á pıan á pubɔŋa ya nədu duən yuu wa. Á dənà ká pìà dun bwálí, á pa á tìàn nə. Yá á dən muŋə á tìàn duən yáá con, sə ku pa á wàní á tun tɔtɔnbii tətə. Á dənà ká bún á waa con də, á yı yənu tián.

¹⁷ Liù mama nə fwa lwanı á yıra, á dənà ká fwa lwanı, á ma ŋwín ku tíú. Á kənə diàn, sə á fwa ku tə nə ziən lià tə mama yáá con. ¹⁸ Á kənə diàn, á fwa ku tə mama, á nə wàá, sə á mù də lià tə ya duən nə də bican sié, də ku nətu yà nə wàá ku tɔŋa. ¹⁹ À nubisoni-ba, á mù dənà ká bún, sə á tun lwanı, á ma ŋwín lià tə, ba nə tɔŋa lwanı á yıra. Á dən yá ba, sə Yı lɔŋa zàn ba yuu wa. Ku yoo təntə púpúní Yı sagı tə wa: «Yuu-Tiu swın, ʋ wú: À mù nə wá kə ba càn wa, à ma ŋwín lwanı tə, ba nə tun á yıra». ²⁰ Ku tə nə kúè ziən ku doni, ku púpúní Yı sagı tə wa, ku wú:

«Də niən dən nə jə n duŋɔ, sə n pa wá wodiu, sə ʋ dé. Nanyɔnı nə kúè jə wá, sə n pa wá níá, sə ʋ nyu. Də n nə fwa nətu, ku yı ndə məncala* nə, n tɔŋə ʋ yuu wa».

---

* **12:20** 12.20 Ku dən nə yı, də n nə fwa nətu, cavıra wá ja ku tíú.

21 Dàn ká dɔgv n tìàn n pa lwanı dé diàn n yuu wa. Tɔn zəni máǵá mama, sə n mù nə wàní, n dé diàn lwanı yuu wa.

13

Á zìlǐ á luv nii yun tián tə nii!
(1 Piyerə 2.13-17; Likə 20.20-26)

¹ Yun tián tə mama, ba nə wulə á luv nii tə yuu wa, yɪ Yɪ nə tún ba. Yá kv dǎn yɪ Yɪ nə pɪn, ba wulə á yuu wa. Kv tà ba tətə diàn nə pɪn, ba wulə á yuu wa. Kv mù nə pɪn, á liù mama mɛ, sə v zìlǐ yun tián tə nii, ba nə wulə á luv nii tə yuu wa. ² Liù dǎn nə vɪga yun tián təntə nii, kv yɪ kv tə, Yɪ nə tún tə nii nə v vɪga. Yá là tə, ba nə vɪ kv nətv tə nii, ba wá bǝrì kv tián bǝrà kv yɪrɪ, ba ga cùgò ba. ³ Là tə, ba nə tɔŋa zəni, wà mɛ, sə ba dəri yun tián təntə fən. Kv yɪ liù tə, v nə tɔŋa yolwana, nə mɛ, sə v dəri ba fən. Də n mù nə ba pìà, sə yun tián tə fən ja mú, n mɛ, sə n fwa zəni, sə kv pa ba bu n nə. ⁴ Ba mù yun tián təntə yɪ ba tɔŋa ba pɪn Yɪ nə, ba pìà, sə ba san mú, sə n fwa zəni. Yá n dǎn nə tɔn yolwan, n mɛ, sə n dəri ba fən. Kv tà tutv, Yɪ ma pa ba kə diàn ba jìàn wa. Ba yɪ ba tɔŋa ba pɪn Yɪ nə, sə ba kə là tə, ba nə tɔŋa yolwana tə càn wa, sə kv bɪrɪ də, Yɪ lɪŋa zaŋa ba yuu wa. ⁵ Kv mù təntə yɪrɪ, n mɛ, sə n zìlǐ ba nii. Kv tà Yɪ lɪŋa tə cɪcɪ yɪrɪ, nə pɪn n mɛ, sə n zìlǐ ba nii. Zìlǐ ba nii, n tətə nə yèé n pubɔŋa wa də, n mɛ, sə n zìlǐ ba nii tə yɪrɪ.

⁶ Mə kv mù yoo təntə yɪrɪ nə, á ma ŋwín lanpwərən tə də. Yá yun tián təntə, ba nə jonə

tə lanpwərən təntə, də yí ba tɔŋa ba pɪn Yɪ nə kɪ tɔtɔŋɪ təntə wa. ⁷ Á ŋwírán kɪ tə, á nə mɛ, sə á ŋwín á pa ba liù mama nə. Kɪ nə kùè yí ba tə, ba nə jɔŋə á wiən yuu ŋwírán, sə á ŋwín tə də á pa ba. Kɪ nə yí lià tə, ba nə lé á yuu lanpoo tə, á ŋwírán kɪ á pa ba. Kɪ nə yí lià tə, ba nə mɛ, sə á zílí ba, sə á zílí ba zəni. Kɪ nə yí lià tə, ba nə mɛ, sə á pa ba dun, sə á pa ba dun zəni.

Nə swəné duən
(*Matíə 22.35-40; 1 Zwan 3.11-23*)

⁸ Á dənà ká pa liù mama jɪŋɪ ya á yuu wa. Jɪŋɪ tə kɪ nə mɛ, sə kɪ ya á yuu wa, kɪ mù nə yí, sə á sóní duən á sùrí lá. Liù tə, ɪ nə swə ɪ duən tə, ɪ zílí Yɪ *nii yìèn tə mama, ɪ nə pɪn *Moyizə nə. ⁹ Yɪ pɪn nii nəba, ɪ wú: «Dən ká cwàrì, dən ká gɪ liù, dən ká ŋɪ, dən ká pa n yii zɪ liù won». Yɪ nii tə yìèn təntə, də tə duən tə mama, yí tə wulə yoo nədu kɪ tə wa, kɪ mù nə yí: «Sóní n don, ndə n tətə nə!» ¹⁰ Də liù nə swə ɪ don, ɪ bá wàní ɪ fwa lwanɪ ɪ yira. Kɪ dən bɪrɪ də, liù nə swə ɪ don, ɪ zílí Yɪ nii tə mama.

Á kənə á sírí á dìn Zwezi-Kərisə nə pìí ɪ biàn tə
(*Efɛzə tíán 5.8-18*)

¹¹ Á kənə dìn nətu, á nə yèé máŋá tə, á nə wulə kɪ wa zèn kɪ tə yɪrɪ. Síún nə, máŋá yí, sə á sùrí á yíá, á zàn dwian nə. Máŋá tə nə nə ken nə waa Zwezi-*Kərisə nə, də máŋá yà tə ŋúná, sə Yɪ bà ɪ jɔn nəba. Yá síún nə máŋá dən bwələ, sə Yɪ tɔn kɪ. ¹² Máŋá ga mancɪn, ndə tɪa nə bwələ pɪrɪ, yá yikunu dən wá zwèe. Nə dən

duga yikunu wa tutunkukwɪnan tɛ. Nɛ dǎn mɛ, sɛ nɛ ja Yɪ diàn tɛ, ndɛ kwatara zula nɛ, sɛ nɛ wǎní nɛ twá poni cwɛŋɔ tɛ. ¹³ Nɛ dǎn pɪan nɛ tutɔnɛɛ ya zɛni, ndɛ liù nɛ mɛ, sɛ ɔ ya nɛtɔ poni wa. Nɛ dǎnà ká jèñ duɛn nɛ, nɛ nyɔ swana nɛ bubɔni. Nɛ à yèé nɛ dé wodirɛn zɛnzɛn, nɛ ja lɛ. Nɛ à yèé nɛ cwàrì dɛ duɛn. Nɛ dǎnà ká jèñ duɛn nɛ, nɛ ma tɔn yìèn gurɛ gurɛ, nɛ à yèé nɛ di jara dɛ duɛn. Nɛ dǎnà ká pa wɔgwɪɔ ja nɛba. ¹⁴ Á pɪan, á ya ndɛ *Yuu-Tiu Zwezi-Kɛrisɛ nɛ. Á kùò dǎnà ká pɪí á bún á pùó fɪra yokukwɪnan tɛ yoo, á ya nɛ swɛ tɛ fàŋú, sɛ ku pa á pɪí á fwa tɛ.

14

Nɛ wà mɛ, sɛ nɛ cɛgɔ duɛn

(1 Korɛntɛ tián 4.3-5; 10.23-33; Romø tián 15.1-7)

¹ Á siá, sɛ *Kɛrisɛ lià tɛ, ba nɛ ba diàn jɛ Yɪ cwɛŋɔ tɛ wa, yà á púlí tɛ wa. Á dǎnà ká fwa tɔtɔnà ku tɛ yuu wa, ba nɛ buŋa ba waa con. ² Liù don wulɔ, ɔ mù nɛ ba won mama culi, ɔ mù dé tɛ mama. Yá ɔ don dɛ wulɔ, ɔ nɛ ba diàn jɛ Yɪ cwɛŋɔ tɛ wa, ku pa ɔ mù ba won don dé, dɛ ku nɛ tà davɔran ciɪ. ³ Liù tɛ, ɔ nɛ ba won mama culi, dǎn ká gwien liù tɛ, ɔ nɛ ba wien duɛn dé. Liù tɛ dɛ, ɔ nɛ ba wien duɛn dé, dǎn ká cɛgɔ ɔ tɛ, ɔ nɛ ba won mama culi, Yɪ nɛ sɛɛ ɔ dɛ tɛ yɪɪ. ⁴ N mù nɛ yɪ wàà, n ma cɛgɔ *Yuu-Tiu tɔtɔnù? Dɛ nɛ Yuu-Tiu tɔtɔnù nɛ fwa zɛni, nɛ à yèé ɔ nɛ fwa lwanɪ, ku ywàŋá nɛ Yuu-Tiu, ɔ nɛ ti wá. Ku ba mú ywàŋá. Yá nɛ Yuu-Tiu tɔtɔnù

fwa zəni, nə Yuu-Tiu nə wàá v pɪn v fwa zəni tə yɪɪ.

⁵ Lìà duən buɲa də, dɪn don wulə, ku nə dwə dɪn tə duən. Yá lìà duən də ga buɲa də, dɪn tə mama yɪ won nədu. Ba liù mama dǎn nə mɛ, sə v lwarɪ ku tə, v nə buɲa v waa con, cígá cígá.

⁶ Liù tə, v nə kəni dun dɪn don nə, v doni dɪn tə duən, v yɪ v fwa nətu, sə v ma pa dun Yuu-Tiu nə. Liù tə, v də nə ba wodiu mama culi, v də dé won mama, sə v ma pa dun Yuu-Tiu nə, v ga kəni Yɪ lèèèe ku tə yɪɪ, v nə dé. Liù tə də, v nə ba wiən duən dé, v də ba wiən duən dé, sə v pa dun Yuu-Tiu nə, v də ga kəni Yɪ lèèèe. ⁷ Yá nə liù mama dǎn tà v mu wulə lɔv v cɪcɪ yɪɪ, nə liù də mama ga ba tɪ, v cɪcɪ yɪɪ. ⁸ Yá nə mu tə dǎn nə wulə lɔv wa, ku yɪ nə wulə Yuu-Tiu yɪɪ. Nə kúv nə tɪga də, ku yɪ nə tɪga Yuu-Tiu yɪɪ. Nə mu tə dǎn nə wulə, nə à yèé ku nə tɪga, nə tə yɪ Yuu-Tiu nə tɪ nəba. ⁹ Ku yɪ cígá, Zwezi-Kərisə tɪga, yá v píí v bwɪn v nan, v wulə mu wa, sə v dé diàn tɪga də ləzwənəɲə mɛ yuu wa. ¹⁰ Sə n mù dǎn yɪ, bèèèe nə pɪn n ma cəgə n don tə, v nə yɪ n nubiu Kərisə yɪɪ? Sə n mù yɪ, bèèèe nə pɪn n ma goni n don tə, v nə yɪ n nubiu Kərisə yɪɪ? Nə mama wá zɪgɪ Yɪ yáá con, sə v bɪrɪ nə bɪrà. ¹¹ Ku yɪ ndə ku nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Ku yɪ cígá, à yɪ Yuu-Tiu tə, à nə wulə mu wa. Ku mù nə pɪn, à mù nə swɪn, à wú: Liù mama wá tu v nadwana yuu à yáá con, liù mama ga wá sùrí v tətə nii, v pa dun à mù Yɪ nə».

¹² Ku dân pìà ku bırı də, nə liù mama wá tún v nii v tián nə Yı yáá con.

*Nə dânà ká yugu liù, nə li Yı cwəŋə tə wa
(1 Korəntə tián 8.1-13; Kolosə tián 2.16)*

¹³ Nə kúv dânà ká cəgə duən. Á dân kənə á pubuŋa wa də, á wà mɛ, sə á fwa won mama, ku nə wá ya ndə kapan nə, á nə ken á duən *Kərisə lià tə yáá con, ba nə wá mà ba nɛɛ ku nə ba tu, nə à yèé ku nə wá pa ba pì ba yá Yı cwəŋə tə.

¹⁴ À mù də *Yuu-Tiu Zwezi vwə duən nə. Yá ku dân pın, à yèé zəni zəni də, wodiu mama təlɛ, ku tətə nə yı durən won Yı yáá con. Yá liù tə, v dân nə buŋa də, wodiu don yı durən wodiu, v wà mɛ, sə v dé ku, v nə buŋa v waa con də, ku yı durən tə yı. ¹⁵ Də n nə tà wodiu yı, n nə dé, n pa n liù don, v nə yı n nubiu Kərisə yı, jìàn gwàrì Yı cwəŋə tə wa, ku bırı də, n kúv ba wá swə. Dân ká pa liù tə, Zwezi-Kərisə nə tıga v də yı, tà n wodiu tə yı, v jén Yı cwəŋə tə wa.

¹⁶ Á cıa á tián nə, liù dân ká dí tıjaŋa wozəŋə tə yı, Yı nə pın aba. ¹⁷ Yı pàrì tə tà wodirən, nə à yèé won tə, ba nə nywìn yoo. Yı pàrì tə dân yı ku tə, Yı-*Sıju tə nə tıja də nəba. Ku mù nə saŋa nəba, ku pın, nə tıja ku tə nə yı cígá. Ku mù nə pın, nə wulə duən nə, də bıcan síé. Ku mù nə pın, nə jə pupwən. ¹⁸ Liù tə, v nə tıja v pın Zwezi-Kərisə nə nət, v wá poli Yı pùé nə, yá lià ga wá swìn də, v tıja ku tə nə zıən.

¹⁹ Ku mù yı, nə dân kənə dân, nə fwa ku tə nə wá kə bıcan síé nə pwərə wa də ku tə nə wá dân lià tə duən jìàn Yı cwəŋə tə wa. ²⁰ Dân

ká cùgù Yü tutuŋi tə, də won tə, n nə dé. Cígá, wodiü təlél, kü nə yi durən won Yü yáá con. Yá də kü tə, n nə dé, dân nə wá yigu n duən Kərisə lià tə, kü pa ba fwa lwanı, sə n dân ká dé kü. ²¹ Nèñ, kü tə nə zìən: Dân ká fwa won mama, kü nə wá pa n duən Kərisə lià tə piı ba yá Yü cwəŋə tə nə. Kü nə yi nàŋú diŋə, nə à yèé kü yi swana nywıɔn, nə à yèé won tə mama, kü nə wáá kü yanı. ²² N pubuŋa tə nə yi nətü kü yoo təntə yuu wa, kü twá də n waa tə, n nə ken Yü nə, ja kü n cıci con, sə kü ya n mù də Yü pwərə wa. Pupwən liù nə yi liù tə, ɔ nə ba bábıá fwa kü tə yırı, ɔ nə ken sírí, sə ɔ fwa. ²³ Yá liù tə, ɔ nə fwa bábıá wodiü yuu wa, ɔ ga dé kü, Yü wá bürı kü tíú bürà, ɔ ga cùgù wá. Kü pià kü bırı də, ɔ wà ɔ waa ken Yü nə kü wodiü tə yuu wa. Yá won tə mama, liù nə tɔn, ɔ ga wà ɔ waa ken Yü nə kü yırı, kü yi cɔna.

15

*Nə fwa kü tə nə zìən, kü pa nə duən nə
(Romə tián 14.13-23; Filipə tián 2.1-5)*

¹ Nə mù lià tə, nə nə jə diàn Yü cwəŋə tə wa, nə mə, sə nə san lià tə nə, ba nə ba diàn jə ka wa. Nə wà mə, sə nə pià kü tə nə poli nə cıci pùé. ² Nə liù mama dân mə, sə ɔ fwa kü tə nə poli ɔ don pùé, sə nə ma fwa wá zəni, sə kü wàní kü dân ɔ jìàn Yü cwəŋə tə wa. ³ Zwezi-*Kərisə tətə wà kü tə nə poli ɔ cıci pùé fwa. Kü púpúnı Yü sagı tə wa, kü wú: «Túrán tə mama, ba nə twın n mù Yü, piı tə tɔ à mù yuu wa». ⁴ Kü yi cígá, yoo tə mama, ba nə dí yáá, ba púpúnı Yü

sagɪ tə wa, yɪ ba púpúní, sə ku kàrì nəba. Ku mù nə mɛ, sə ku pa, nə ja pínú, ku ga zùrì nə bɪcanɪ, sə nə wàní nə ja yala Yɪ con. ⁵ Pínú də ka zùrì bɪcanɪ yɪ Yɪ nə pɪn. Yɪ dàń nə wá pa á ya là tə, á pubuŋa nə yɪ nədɜ, sə á fwa ndə Zwezi-Kərisə yà nə fwa nətɜ. ⁶ Yá á dàń wá wàní á bu Yɪ nə, ɜ nə yɪ nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə nyɪna, də bɪcan nədɜ də nii nədɜ. ⁷ Á dàń sàá duən, ndə Zwezi-Kərisə nə sèe aba nətɜ, sə ku pa dun Yɪ nə.

(Tɔtɔnan 3.25-26; Efɛzə tìán 2.11-19)

⁸ Ku yɪ cígá nə, à swìn á con: Zwezi-Kərisə jigə *Zwifə-ba tùtùnú. ɔ fwa ku nətɜ, sə ɜ pa ku tə Yɪ nə kàn nii də ba nɪbara-ba tə, nii sú, sə ku bɪrɪ ba də, Yɪ yoo ba kwèe, ⁹ sə ku ga pa, là tə, ba nə tà Zwifə-ba bu Yɪ nə, ɜ nə dərɪ ba yinəgə zənzən tə yɪrɪ. Ku yɪ ndə ku nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Ku mù yɪrɪ, à wá bu n nə, là tə, ba nə tà Zwifə-ba, tətəŋi wa. À wá nun gwaran à ma bu n yɪrɪ nə».

¹⁰ Ku tə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Á mù là tə, á nə tà Zwifə-ba, á fwa pupwən, á mù də dwíí tə, Yɪ nə kúrí».

¹¹ Ku tə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

«Á mù là tə mama, á nə tà Zwifə-ba, á bwɪa Yuu-Tiu nə. Á dwíé tə mama bwɪa ɜ nə».

¹² Yɪ nii *sùsùnú *Ezayi də swìn, ɜ wú:

«Lìù wá nan Yɪzayi* dwíí tə wa, ɜ nə wá dé pàrì là tə yuu wa, ba nə tà Zwifə-ba. Luɜ dwíé

* **15:12** 15.12 Yɪzayi yà yɪ piú *Davidə nyɪna. Mə ɜ mù dwíí tə wa nə, ba bɪrɪ Zwezi-Kərisə.

tə mama, ba nə tà Zwifə-ba, wá ja yala də wá».

¹³ Yı nə pın, á jə yala də wá. U mù dàń nə wá pa, á sú də pupwən, v ga pa aba bıcan sié, á nə kəni á waa v nə tə yırı. Ku mù nə wá pa, á twá v *Siñu tə diàn nə, á ja yala də wá, tə nə dáá, tə ja le tia nə.

Polə yı Zwezi-Kərisə tütònù

(1 Korəntə tián 15.10; 2 Korəntə tián 12.12; 10.13-18)

¹⁴ À nubia-ba, à mù yèé cígá mama à tətə yuu wa də, á yı là tə, á nə yı wuywanyına. Á jə yənu zənzən, ku pa, á wàá duən á kwè. ¹⁵ Yá də ku nətv me, à tə swìn yìèn duən yuu wa nəpon nəpon à sagı ku tə wa, sə à ma liı aba. À swìn tə sùràn təntə, Yı pubwanv tə yırı, v nə fwa à yıra. ¹⁶ Yı tun nə, sə à ya Zwezi-*Kərisə tütònù, à pa là tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba. Yá à dàń tıja ku tutıjı təntə, à pın Yı nə. À swìn v sbywájú tə, à bırı là tə nə, ba nə tà Zwifə-ba. À pìà, sə v lı ba v tún vàn nə, sə ba ya v mù nyiən, ba ga poli v pùé. Yı-*Siñu tə dàń nə wá pa, ba ya là tə, ba nə yı Yı nyiən. ¹⁷ Ku nətv pın, à mù də Zwezi-Kərisə wulə duən nə, à dàń ga jwe, à nə tıja à pın Yı nə tə yırı. ¹⁸ Yoo tə, à nə jə wədıv, sə à swìn, yı yoo nədv cıci. Ku mù nə yı tutıjı tə, Zwezi-Kərisə nə twá də nə, v tun. U pın à van là tə, ba nə tà Zwifə-ba, à kə Yı cwəjə tə wa, sə ba zilı v nii. U twá à nii sùràn nə, də ku tə, à nə fwa nə, v ma tun ku yoo təntə. ¹⁹ U tun v diàn mımıv də yomılan, ku twá də Yı-Siñu tə diàn.

Ku nətʋ dǎn pɪn, à zɪɣɪ *Zwerizalemə nə, à swɪn Zwezi-Kərisə sɥwǎŋú tə, bwálí mama nə, à va à yí Yiliri. ²⁰ Yá ku dǎn yɪ dun yoo, ku pa à mù nə, sə à swɪn Zwezi-Kərisə sɥwǎŋú tə bwálá tə nə, ba nə wà dí yáá ba nì ku yoo. À yà ba pìà, sə à swɪn ku bwálí nə, ba nə dí yáá ba nì ku, sə ku dǎn ká ya, ndə liù don nə tún ʋ béré dèñ, à ga bà à lwà ka yuu wa. À dǎn yà pìà, sə ku ya, ndə ku nə púpúní Yɪ sagɪ tə wa, ku wú:

²¹ «Lìà tə, ba tə nə wà ʋ yoo swɪn ba bɪɪ ba, ba mù wá na wá. Lìà tə, ba tə nə wà ʋ yoo nì, ba wá nì ʋ sɥwǎŋú tə dèñ».

Polə pìà, sə ʋ va Romə

(Romə tíán 1.9-15; 2 Korəntə tíán 8 də 9)

²² Mə ku mù yoo təntə dǎn nə cìgà à yáá nə, ku pa mǎŋá mama, à nə pìà, sə à bà á con, à ba twi. ²³ Síún nə, bwálí kùbè tələ nagwanɛɛ tə tə wa, ba nə wà sɥwǎŋú tə swɪn lá. Ku tə nə sùrí lá, ku bɪna dáá, à yà nə pìà, sə à bà à na aba də à bɪcan mama. Yá à dǎn pìà, sə à tun ku yoo təntə mǎŋá tə wa, à nə vəli Esəpanyə. ²⁴ À jə yala də, à wá na aba mǎŋá tə wa, à nə twi, sə à lɛ. À wá ya á con dɪan bələ, sə à yɪra zùrì á yoo wa. Ku kwa nə, à pìà, sə á san nə, sə à wàní à va à cwəŋə tə.

²⁵ Síún nə, à dǎn yɪ à vələ *Zwerizalemə, sə à san *Kərisə lià tə nə. ²⁶ Kərisə lià tə, ba nə wulə Masedwanə də Akayi nagwanɛɛ tə wa, lá səbiu, sə ba ma san zura tə nə, ba nə wulə Zwerizalemə Kərisə lià púlí tə wa. ²⁷ Ba tətə nə ken ba pubɔŋa

wa, sə ba san ba. Yá kv sanʋ tɛntə yà yɪ *Zwifə-ba juɪ, kv nə wulə ba yuu wa. Kv juɪ tɛntə dɛn nə yɪ, ba yà tà Zwifə-ba, yá ba ga twá Zwifə-ba nə, ba na tori Yu con. Kv mù nə pɪn, ba mù là tɛ, ba nə tà Zwifə-ba, dàń mɛ, sə ba san Zwifə-ba nə də wiən tɛ, tɛ nə yɪ tia yuu wiən. ²⁸ Máná tɛ, à nə lɪ kv yoo tɛntə yáá, à nə wàní à pa səbiu tɛ Zwerizalemə Kərisə là púlí tɛ nə, à wá twá á con, à ma va Esəpanyə. ²⁹ À yèé də, máná tɛ, à nə wá bà á con, Zwezi-Kərisə wá fwa zəni á yura zənzən.

³⁰ À nubɪa-ba, à kwè aba də nə *Yuu-Tiu Zwezi-Kərisə yɪ tɛ, də Yu-*Siɲu tɛ nə pɪn nə swə duən tɛ yɪ, sə á súrí à nə, á juɪ Yu də diàn á pa nə. ³¹ Á lwərə Yu á pa nə, Zwide nagwanaa là tɛ, ba nə wà suywánú tɛ sèè dən ká ja nə, ba kə cən wa. Á tɛ lwərə Yu á pa nə, sə kv tɛ, à nə ja vələ Zwerizalemə, sə à pa là tɛ nə, ba nə yɪ Kərisə nə tɪ, wàní kv poli ba pùé nə. ³² Də kv dàń nə yɪ Yu fɪra, à wá bà á con də pupwən. Yá nə wá ya duən nə, sə à sɪí mancɪn.

³³ Yu tɛ, ɪ nə pɪn bɪcən sié, nə wá ya də á mama! Amɪna!

16

Sagɪ tɛ yígúré sùràn

(3 Zwan 5-8; 1 Korentə tián 16.19-20)

¹ À pià, sə á lwarɪ nə nakva Fowebe. U yɪ ɪ tɪɲa Yu tɪtɪɲɪ tɛ Sankərə *Kərisə là púlí tɛ wa. ² Máná tɛ, ɪ nə yí á con, sə á sèè, á ja wá zəni *Yuu-Tiu yɪ, ndə là tɛ, ba nə yɪ Yu nə tɪ, nə mɛ, sə ba fwa nətɪ. U san là zənzən nə, ɪ ga

san à də nə. Kɔ m̀ yɪɪ, á saŋa wá won mama wa, ɔ nə pìà á saŋɔ.

³ Á j̀nà Pərisəka də Akilasə á pa nə. À m̀ də ba m̀ nə tɔŋa nə pɪn Zwezi-Kərisə nə. ⁴ Ba tà à yɪɪ, ba dɔgɔ ba mɪ, sə ba ma wàní ba jon à mɪ ba yá. Yá à dàń kəni ba lèèè. Kɔ tà à cɪcɪ nə kəni ba lèèè. Kərisə là púló tə mama, ba nə tà Zwifə-ba də kəni ba lèèè. ⁵ Á j̀nà Kərisə là púlí tə, ba nə yáá jəni duən nə Pərisəka də Akilasə diè tə wa. Á j̀nà à nubiswəne Epayinetə á pa nə. U m̀ nə yɪ Azi nagwanaa tə wa təntən liù, ɔ nə keni ɔ waa Zwezi-Kərisə nə. ⁶ Á j̀nà Mari də, á pa nə, ɔ tun zənzən ɔ pa aba. ⁷ Á j̀nà Andəronikisə də Zwiniyasə á pa nə. Ba yɪ à m̀ dwíí tìán, à m̀ də ba m̀ ga nə yɪn bǎń diè tə wa də. Ba yɪ Zwezi *tɔntɔna, là nə swɪn ba zəni yoo. Ba m̀ nə dí à yáá, ba kəni ba waa Zwezi-Kərisə nə. ⁸ Á j̀nà Anpəliyatisə, ɔ nə yɪ à nubiswəne Yuu-Tiu yɪɪ nə, á pa nə. ⁹ Á j̀nà Yirəben, nə m̀ də wá nə tɔŋa Zwezi-Kərisə tɔtɔŋɪ tə, á pa nə. Á j̀nà à nubiswəne Sətakisə á pa nə. ¹⁰ Á j̀nà Apelesə á pa nə. U də bɪɪ də, ɔ cígá yɪ Zwezi-Kərisə t̀t̀ǹ. Á j̀nà Arisətibilə də ɔ diè là tə á pa nə. ¹¹ Á j̀nà Erodiyɔn, ɔ nə yɪ à dwíí tíú, á pa nə. Á j̀nà Narəsisə də ɔ diè là tə, ba də nə keni ba waa Yuu-Tiu nə, á pa nə. ¹² Á j̀nà Tərifənə də Tərifozə, ba də nə tɔŋa Yuu-Tiu tɔtɔŋɪ tə zənzən, á pa nə. Á j̀nà à nubiswəne Pəresidə á pa nə. U yɪ kan tə, ɔ də nə tun zənzən ɔ pa Yuu-Tiu nə. ¹³ Á j̀nà Rifisə á pa nə. U yɪ liù

tə, Yuu-Tiu nə kúrí. Á jùná v nuu tə, v nə yí à də nuu, á pa nə. ¹⁴ Á jùná Asinkəritə, də Fəlegon, də Ɛrəməsə, də Patərobəsə, də Ɛrəmasə, də Kərisə lià tə duən tə mama, ba nə wulə də ba, á pa nə. ¹⁵ Á jùná Filologə, də Zwili, də Nere, də v nakua tə á pa nə. Á jùná Olinpasə, də lià tə duən tə mama Kərisə nə ti, ba nə wulə də wá, á pa nə.

¹⁶ Á jùná duən də zilé zənzən də sonu ndə Kərisə lià nə mɛ, sə ba fwa nətv. Kərisə lià púló tə mama jùnì aba.

(Titə 3.9-11; 2 Piyerə 2.1-3)

¹⁷ À nubia-ba, á nəjə kv tə, à nə kwè aba kv yiri. Kv mù nə yí, sə á cì á tián nə də lià tə, ba nə kəni pwia lià pwərə wa, ba pɪn ba dɔga Yɪ cwəjə tə, ba jén. Kàrà tə, ba nə kàrì aba, də ba lià təntə tɔtvnɛ tə ba duən yuu kəni. Á dān pɪan á ya yɪjɔnɪ də kv lià təntə. ¹⁸ Ba mù ləzwənyiri təntə ba nə Yuu-Tiu tɔtvɔjɪ tə tɔjə. Ba yí ba twá kv tə nə, kv nə yí ba pwíi fɪra. Ba níó ywán, ba ga swìn sɔywáná lià con. Ba fwa nətv, ba ma gɪgarɪ lià tə, ba nə yèrì ka fwa yolwan, ba pɪn ba pubɔjə lwàní. ¹⁹ Lià tə mama yèó, á mù nə zilí Yɪ nii zəni nətv. Kv mù yiri nə, à wulə pupwən wa zənzən á yiri. Yá à yà swə, sə á ya lià tə, á nə jə wubɔjə, sə á ma fwa kv tə nə zìən. Yá à ga swə, sə á ya lià tə, á nə ba pubɔnkɔkwɪnan jə, sə lwani dān ká cùgù aba. ²⁰ Yɪ nə yàá pɪn bɪcan sié lià nə. U bá dání, v ma cùgù *Sɪtana diàn, v ga pa á nɪjə wá də á nɛɛ. Nə Yuu-Tiu Zwezi nə wá fwa pubwanv á yira.

²¹ Timote, v nə tɔŋa də nə, jùnì aba. Lisiyisə, də Zwason, də Sosipaterə, ba nə yì à dwíí tián tɛ, jùnì aba. ²² À mù Terətiyisə jùnì aba Yuu-Tiu yiri. Mə à mù nə Polə jɪn v pa à púpúní v sagi ku tɛ. ²³ Gayisə də jùnì aba. Mə v mù con nə, à mù Polə wulə, yá Kərisə là tɛ də mama yì v mù con, ba twi, ba jùnì Yu. Erasətə, v nə túŋé tiv tɛ səbiu tɛ, də nə nubiu Karətisə jùnì aba. [²⁴]

*Yu cici nə mɛ də dun
(Efɛzə tián 3.20-21; Zwidə 25-26)*

²⁵ Nə pian dun Yu nə. U wàá Zwezi-*Kərisə suywánú tɛ nə, à nə swìn à biri là tɛ nə, v twá v pin, á zɪgɪ dián, á ma twá Zwezi-Kərisə nə. Yu twá suywánú tɛntə nə, v pa ba lwarɪ cígá tɛ, ka nə sègè, ku máná nə ba yigə. ²⁶ Yá síún nə, cígá tɛntə dàń nan poni nə. Dwíó tɛ mama dàń twá Yu *nii saga tɛ nə, ba lwarɪ cígá tɛ. Yu tɛ, v yà nə dí yáá v wulə fuən fuən, nə pin nii tɛntə, sə ku pa là tɛ mama kə ba waa v nə. ²⁷ Nə pian dun Yu nə. U mù cici nə jə wubɔŋa. Nə pian dun wá, ku twá də Zwezi-Kərisə, máná tɛ, ku nə ba zwèe. Amuna!

Yu soywánó sagı
Nuni, Southern: Yu soywánó sagı New Testament
Le Nouveau Testament en Nun

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nuni, Southern

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

d18530a7-7259-5f23-92b6-70e3abe5f3fa